

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Inchiderea sinodului.

Sibiu, 4 Maiu n.

Șase ședințe a ținut în anul acesta sinodul nostru arhidiecezan, presidate și conduse toate de Escelența Sa, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Mețianu*; și terminând în ele toate lucrările, cari cad în competența sa, sesiunea sinodală a fost închisă Vineri după amiază la orele 5 și jumătate.

Escelența Sa, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru *Ioan*, în vorbirea cu care a declarat de închisă sesiunea, a mulțămît întâi bunului Dumnezeu, care l'a învrednicit să poată conduce și de astădată, aflându-se la adânci bătrânețe, desbaterile sinodale, și a ajutat, prin inspirarea Duhului dragostei, al înțelepciunii și al bunei înțelegeri, ca lucrările sinodului să fie făcute spre binele și prosperarea bisericii. Mulțamește apoi domnilor deputați pentru indulgența și bunăvoința manifestată față de bătrânețele sale, cum și pentru zelul și stăruința, de a se da lucrărilor sinodale soluția cea mai bună posibilă. Dorește deputaților încă mulți ani de conlucrare mănoasă în folosul bisericii. Roagă apoi pe bunul Dumnezeu, să binecuvinteze lucrările sinodului, și dând binecuvântare arhierescă deputaților, declară de închisă sesiunea ordinară a sinodului arhidiecezan din anul acesta.

După potolirea aclamărilor, cu cari a fost acoperită vorbirea de închidere a Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Mețianu*, a luat cuvântul P. C. Sa, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicariu arhiepiscopesc, și a rostit vorbirea următoare:

«*Excelență! Domnilor deputați!*

Cu o vie satisfacție și cu ade-vărată bucurie sufletească putem constata, că în timp relativ mai scurt ca în alți ani, sinodul nostru arhidiecezan și-a sevrșit și terminat toate lucrările ce i s'au prezentat și pus pe masă, și erau reclamate de interesele și prosperarea afacerilor bisericești noastre.

Tot cu bucurie și satisfacție putem constata, ca lucrările sinodale au decurs normal și au fost ținute la înălțimea demnității și a decorului pretins dela o corporațiune înaltă bisericească.

Aceste frumoase rezultate sunt a se mulțami bunei și înțelepte conduceri a sinodului nostru.

Escelența Sa, Inaltpreasfințitul nostru Arhiepiscop și Mitropolit, și de astădată, pe lângă o stăruință de fier, a stat neîntrerupt la postul seu de președinte, și a condus cu neîntrecută înțelepciune, tact și bună voință, lucrările sinodului, susținând armonia și bunăînțelegerea între membrii sinodali.

Sunt convins, că vorbesc din inimile D-voastre, Domnilor deputați, dacă în numele Dvoastre exprim Escelenței Sale adâncă noastră recunoștință și mulțamită pentru fatigiile pline

de devotament ale Escelenței Sale pentru binele bisericii, rugând pe Dumnezeu, să-l țină mulți ani în viață, spre a-l avea și pe viitor în fruntea sinoadelor noastre și peste tot la conducerea bisericii noastre, spre prosperarea și înflorirea ei.

Să trăiască!»

Se fac ovațiuni sgomotoase Escelenței Sale din partea domnilor deputați sinodali.

Deschiderea delegațiilor.

Mercuri înainte de amiază s'a făcut în Budapesta deschiderea delegațiilor, convocate în sesiune ordinară. Alteța Sa Imperială și Regală, Arhiducele *Francisc Ferdinand*, moștenitorul de tron, încredințat din partea Maiestății Sale, Monarhului, cu substituirea la acest act, o sosit în Budapesta Mercuri dimineața, la orele șase și jumătate. La orele nouă a primit apoi în audiență particulară pe primministrul ungar, contele Ștefan Tisza, și imediat pe primministrul austriac, baronul Stürgkh, iar la orele zece s'a întrunit în sala tronului din palatul regal din Buda delegațiunea austriacă, și la zece și jumătate cea maghiară. Moștenitorul de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand, prezentându-se în fața lor, a ascultat vorbirele ce i s'au adresat din partea preșidenților delegațiilor, și apoi a răspuns, delegațiunii austriace, condusă de presidentul Sylva-Tarouca, în limba germană, și delegațiunii maghiare, condusă de contele Zichy Agost, în limba ungurească, următoarele:

«Maiestatea Sa imperială și apostolică regală a binevoit a mă onora cu distinsa încredințare, de a reprezenta în ziua de astăzi preainalta sa persoană.

Cu sinceră satisfacție am primit asigurarea credinței și alipirei D-voastre față de persoana sacră a Maiestății Sale, Domnitorului nostru, și nu voiu întrelăsa a talmăci în fața Maiestății Sale omagiile D-voastre.

Dela ultima sesiune a delegațiilor regnicolare a intrat o ameliorare esențială în înăsprirea situației internaționale.

Güvernul Maiestății Sale, în cea mai strânsă coatingere cu aliații noștri, să năzuește, ca cultivând cu toate cabinetele raporturi după putință pline de încredere, să coopereze la menținerea și întărirea păcii europene.

Suirea pe tron a principelui din Albania, Wilhelm, oferă garanță cu privire la desvoltarea favorabilă a noului principat.

Alteța Sa, Domnitorul, e urmărit de cele mai bune dorințe ale Maiestății Sale imperiale și apostolice regale, în munca sa pacinică culturală.

Trebuințele armatei se învârtesc în cadrele normale.

Cu privire la grabnica desvoltare, pe care o ia desvoltarea marinei în toate statele, a devenit inevitabilă reclamarea unui credit mai mare pentru desvoltarea ulterioară a marinei noastre.

Cu începerea clădirii liniilor noi ferate din Bosnia și Herțegovina, se satisfac trebuințe strategice și de interes public economic, devenite inevitabile.

Maiestatea Sa imperială și apostolică regală a binevoit a mă încredința, să vă exprim deplina sa încredere, pentru zelul de jertfire manifestat totdeauna și pentru râvna patriotică; și salutându-vă în modul cel mai cordial, doresc totodată cel mai bun succes activității Dvoastre».

Moștenitorul de tron, Francisc Ferdinand, s'a întreținut apoi câte puțin cu preșidenții și vicepreșidenții delegațiilor, iar la orele două după amiază a plecat cu tren special de curte îndărăt la Viena.

Contele Berchtold, ministrul de externe al monarhiei noastre, a împărțit încă Marți între delegați «*Cartea roșie*», iar Mercuri după amiază și-a rostit vorbirea, în care a expus pe larg situația în politica externă. Atât cuprinsul «*Cărții roșii*», cât și al exposeului ministrului de externe, îl vom da în numărul viitor.

In chestia catehizării.

Domnul ministru de culte și instrucțiune publică, Iankovich Béla, a dat în chestia catehizării următoarea ordinațiune, datată din 24 Aprilie n. c. și sub numărul 1797/1914 trimisă tuturor autorităților înalte bisericești din țară:

Scotând din vigoare ordinațiunea antecesurului meu în oficiu, adresată tuturor inspectorilor regești în 23 Octomvrie 1908, sub numărul 106276, cu privire la strânsa legătură dintre instrucțiunea religioasă și viața internă, *aflu de admisibil*, ca în instituturile de învățământ ale statului, comunale, mai departe în cele susținute de particulari și de societăți, precum și în cele șase clase ale școlii populare elementare, în școlile superioare populare și civile, în pedagogiile pentru învățători și învățătoare, și în instituturile pentru îngrijitoarele dela asilele de copii, *să se predee elevilor religia în limba lor maternă*.

Sunteți rugați, ca cu ținerea în vedere a acestei ordinațiuni, de importanță principiară, să binevoiti a dispune astfel, ca și în acele instituturi de învățământ, în toate, în cari se află elevi de limbă maternă maghiară în mod sporadic, în număr mai mic, fiecare elev de limbă maghiară să primească instrucțiunea în religie în limba sa maternă.

Am îndrumat totodată pe inspectorii regești de școale, ca întrucât s'ar ridica plânsori în privința instruirii elevilor în religie în limba lor maternă, din partea părinților, a curatorilor, scaunelor școlare, directorilor de școale, învățătorilor, etc. în fiecare asemenea cas inspectorii regești să-mi facă raport fără amânare, în scopul adresării cercetării corespunzătoare către autoritatea respectivă supremă bisericească.

Sunteți rugați în fine, ca în privința instrucțiunii în religie în instituturile de învățământ ale instrucțiunii populare de sub autoritatea D-voastre, se binevoiti a dispune în asemenea întâles.

Nu mă îndoesc, că dispoziția aceasta va contribui la aceea, ca instrucțiunea în religie, cu efectul seu religios moral, să ridice și întărească succesul educației patriotice din școlile noastre.

Budapesta, 24 Aprilie 1914.

Iankovich Béla m. p.

Tot atunci ministrul de culte și instrucțiune publică a mai dat o ordinațiune, prin care să stabilește felul cum au să fie zidite în viitor școlile, ca să nu fie prea scumpe și să nu pricinuească comunelor cheltueli prea mari. Orice lux este de evitat, și numai strictul necesar are se fie ținut în vedere.

Sinodul din Arad.

Sesiunea ordinară a sinodului eparhial din Arad a fost deschisă în Dumineca Tomii prin P. S. Sa, Episcopul *Ioan I. Papp*, cu vorbirea următoare:

«*Cristos a înviat!*
Domnilor deputați!

Nainte cu opt zile am prăznuit cu înțelegere lume de o credință cu noi pomenirea prealuminatului învierii a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, iar astăzi ne am adunat și noi la centrul diecezei noastre întocmai cum s'au adunat frații din întreaga noastră mitropolie la centrul diecezelor lor, ca împreună să prăznim pomenirea redobândirii dreptului de a ne conduce înșine destinele bisericii noastre, pe baza dreptului ei canonic, a celui drept, de care biserica noastră a fost lipsită și desmoștenită veacuri de-a rândul, prin împrejurările de împilare și umilire ale timpurilor de restriște.

Este de prisos să ating valoarea și însemnătatea, ce are pentru afirmarea existenței și viietii fiicărui neam și a fiecărei societăți de oameni, dreptul liberei întruniri în adunări, spre scopul îngrijirii de promovarea intereselor lor proprii. Dar de-a și pentru anumite clase ale societății omeniești este mare și însemnat asemenea drept, bazat pe statute supuse aprobării stăpânirii lumesti, cine ar putea contesta îndreptățirea credincioșilor bisericii noastre de a se întruni în asemenea adunări pe teneiul autonomiei proprii, deci a dreptului nostru istoric, și cine n'ar înțelege că acest drept autonom al bisericii noastre, a ceea drept de a și conduce înșine destinele proprii și ale credincioșilor ei, este nu numai mare și însemnat, este nu numai frumos și salutar, dar este totodată și măreț și sublim, întocmai precum măreț și sublim este și scopul urmărit de această biserică în toate acțiunile ei private și publice, cum este și scopul urmărit prin întrunirea noastră de acum în sinod eparhial.

Și este sublim și măreț acest drept, nu numai pentru că asigură bisericii noastre ca atare și întregului ei organism de jos până sus, dreptul de întrunire de câte ori o reclamă aceasta interesele ei obștești, dar mare și sublim este acest drept deosebi și pentru motivul, că prin el s'a recunoscut și se recunoaște bisericii noastre naționale dreptul ei firesc de existență și afirmare ca și atare instituțiune creștină, inarticulată în legile țării, care conștie de urzirea și destinațiunea ei divină, n'a urmărit și nu urmărește alt scop decât acela, ca prin influința și puterea ei morală — deci prin

mijloacele ei proprii — să privegheze ne-adormit și să lucre în continuu și pe toate terenele legale, pentru dezvoltarea progresivă a vieții religioase morale a credincioșilor ei; să îngrijească și să lucre neîntrerupt pentru înaintarea lor sigură și constantă în cultură și bună stare, să conlucre preste tot cu vreme și fără vreme pentru a deștepta mintea și determina voința credincioșilor la împlinirea conștiințioasă a datorităților lor creștinești și cetățenești, deci a datorităților către biserică și stat de o potrivă.

Dar acest drept autonom al nostru este nu numai mare și sublim, ci totodată și de așa valoare însemnată pentru existență, afirmarea, dezvoltarea și întărirea bisericii noastre naționale și a așezămintelor ei religioase morale și culturale-economice, încât nu există și nu poate exista pret de schimb ori de rescumpărare, înocmai precum nu suntem noi cei de acum și n-au fost în stare nici vrednicii noștri naintași de a răsplăti jertfele mari de avere și viață, aduse de fericirii noștri străbuni în luptele seculare de apărare a limbii și a credinței strămoșești.

Astfel privind lucrul, precum nici că s'ar putea altcum, privind adecă cu ochii convingerii în oglinda adevărului, trebuie să recunoaștem, că avem o constituție atât de frumoasă, încât multe din neamurile conlocuitoare însetează după asemenea drept de viață sinodală.

Dar oricât de frumos este acest drept autonom, totuși aplicarea lui numai într-ata și numai până atunci va aduce bisericii noastre roadele așteptate, roade salutare și binecuvântate, deci numai întru atât și numai până atunci va promova interesele binepricepute ale credincioșilor ei, întrucât până când vom ține și noi și vom lucra să se țină cu tărie și cu credință ne-strămutată pe toată linia la această instituție divină, adecă până atunci până când noi reprezentanții legali ai bisericii vom conduce naia acestei instituții astfel, ca din vorbele și faptele noastre să transpire în credincioșii convingerea, că suntem conștii de chemarea la care ne-am angajat, că și știm și voim să lucrăm în pace, în dragoste și bunăînțelegere frățească la ajungerea scopului urmărit de biserică noastră, care reclamă și pretinde imperios, ca în consultările și conlucrările noastre să fim calmi și obiectivi, ca atari să ne ridicăm preste orice veleități personale, iar interesele noastre particulare să le subordinăm intereselor generale și speciale ale obștei pe care o reprezentăm.

Pentruca să ne inspirăm de asemenea cugetări demne de poezia noastră, pentru ca să ne inspirăm de sentimentul dorinței și a trebuinței de a ține cu tărie și a lucra cu credință și dragoste creștinească la susținerea bisericii și la întărirea temeliei ei, nu avem trebuință de vre-un indemn din afară, ci trebuință avem numai și numai de preocupămintele faptului, care l-au avut în vedere și fericirii noștri străbuni, când cu prețul averii și a vieții lor ne-au apărât și conservat această sf. biserică, acest izvor de lumină și viață creștinească, această cetate de apărare a limbii și a credinței strămoșești.

Să ne dăm deci seamă de ceea ce și-au dat și ei, și anume de faptul că biserică pentru noi, în tocmăi ca și pentru alte neamuri creștine, a fost, este și va fi barca de mântuire a lui Noe și a feciorilor lui, că tot asemenea au știut să-și deie seamă și de acel adevăr, că precum corăbierii au lipsă de busolă conducătoare, ca să nu rățăiească pe luciul mării când se întunecă cerul,

tot astfel avem lipsă și noi creștinii de asemenea busolă, deci de steaua conducătoare, care pentru noi este credința, la lumina căreia să putem călători fără să rățăcim printre valurile viforoase ale mării, care o numim viață.

Tocmai de aceea, după jertfele fericirilor noștri străbuni întru apărarea limbii și a credinței strămoșești și așa nu suntem în stare a le răsplăti după cuviință, pe altă cale să ne împlinim datorita aceste răsplătiri prin angajamentul solemn de a cultiva și conserva acestea mângăritare scumpe, astfel ca să le lăsăm și noi dreaptă moștenire următorilor noștri, nelintinate și fără prihană, așa după cum le-am moștenit dela vrednicii noștri înaintași.

Încât pentru starea afacerilor, și până să urmeze rapoartele generale și speciale, țin de trebuință să atrag atențiunea D-lor voaștre, dlor deputați, asupra rapoartelor referitoare la însărcinările date prin concluzele sinodale Nr. 53, 63, 86 din 1913 și în deosebi mă țin îndatorat să vă atrag binevoitoare atențiune la raportul special cu Nr. 2233/1914 referitor la numărul cel mare al școlilor, cari nu funcționează din lipsa de învățători, și vă atrag binevoitoare atențiune la această chestie de mare însemnatate, pentrucă este lucru nediscutabil, că de chestia culturală este legată ființa, dezvoltarea și afirmarea bisericii noastre.

După toate acestea dând expresiune deosebitei mele bucurii, că după intervalul unui an împlinit, vă pot saluta iarăși în jurul meu, ca pe tot atâția fii aleși ai bisericii noastre, vă salut cu salutarea creștină: „Cristos a înviat”, și prin aceasta declar știința ordinară a sinodului nostru eparhial, convocată pe ziua de astăzi, de deschisă.

Sinodul din Caransebeș.

Preasfinția Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea a deschis sinodul eparhial din anul acesta, întrunit în Caransebeș, cu vorbirea următoare:

Domnilor Deputați!

Precum în viața celorlalte popoare, așa și în viața poporului nostru românesc din patrie, biserică noastră ortodoxă română după organizația ei nu este exclusiv o instituție religioasă, ci și propoveduitoarea culturii românești în masele largi ale credincioșilor ei.

Considerând starea credincioșilor, a poporului nostru, misiunea culturală a bisericii a devenit deosebit de necesitate vitală, căci știut este, că popoare mari și cu multă forță fizică și-au pierdut existența, fiind prefăcute de popoare mult mai mici, dară superioare în cultură. Multe popoare de acest fel, inculte, au dispărut din lume cu toată comoara sufletului lor specific; ba uneori — între alți factori — poate și însăși credința comună cu a popoarelor conlocuitoare să contribuie la asimilarea unui popor ce nu se știe ridica la nivelul cultural care să-i asigure individualitatea etnică.

Deci — în interesul asigurării credinței noastre strămoșești și a bisericii sale, și în interesul viitorului credincioșilor noștri și prin aceasta și în interesul iubitei noastre patrii — trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru întărirea nu numai a ortodoxismului credinței noastre, ci și pentru promovarea culturii noastre românești, infiltrate de duhul învățăturilor bisericești.

coroană scumpă. Această imaginație nici când nu o ai pierdut nici modificat. Admirația ta nu o ai păstrat în formă platonice. Ți-ai luat curaj, să o câștigi, să te ațezi vrednic de ea, să o inviți să te întosească în viață fiindu-i tovarășul ei de viață. Această decizie și impuls al tău porni dintr-o ochire, dintr'un zămbet, dintr'o tăcere semnificativă. Apoi ai grăit. Ea și-a răspuns. Iubire cu iubire se îmbrățișează. Și de atunci tu și ea erăți una și tu alergai z'ua întreagă cântând un cântec nou. Și din ceasul, în care v'ati spus această taină și înaintea altarului, viața noastră a curs în aceeași undă pe același vad. De atunci ai avut un singur ideal: să te faci vrednic de iubirea ei, să-i poți realiza splendorile ei ideale, și-au fost singura inspirație și impuls de viață.

La început ar fi vrut să fi z'ua întregă lângă dânsa. Și te duceai cu atâta îndoaială la slujba ta zilnică, și repede alergai acasă. Dar aceasta nu era ceea ce ea dorea. Ea dorea să fi un bărbat nu mai puțin pentru ea, cât un mai deplin bărbat, mai plin de ambiție, mai strășnic de muncă, împlinindu-ți cât mai extinsă parte de o viață nobilă și aleasă. În mod succesiv ai învățat această lecție, și ți-ai însușit acest spirit dela dânsa. Apoi din iubirea mare către dânsa te duceai departe, și aceeași iubire te totorea acasă. Și când ocupațiile prin depărtări te despărteau pe o vreme de dânsa, iubirea ta de casă se potența crescând

Cultura — în înțelesul modern al cuvântului — nu constă numai din o sumă de cunoștințe, de lipsă pentru instruirea noastră individuală, ci cu adevărat cult se poate numi azi acel individ și acel popor, care are și o largă pricepere și un viu interes nu numai pentru trebuințele sale individuale și familiare — fie acelea de orice soi, — ci și pentru afacerile obștești ale bisericii, neamului, patriei și omeniei în toate ramificațiile lor multiple. Iară acest interes nu-i iertat să rămâie platonice, ci să se manifesteze într'o muncă stăruitoare pentru progresul obșteșc într'un spirit de bogate jertfe pentru instituțiile, cari mijlocesc acel progres în toate direcțiunile.

Aplicând acest culturo-metru la organizm eparhiei noastre — constatăm, că poporul sau credincioșii eparhiei sunt — în general luat — încă departe de nivelul unei gradații mai însemnate. În unele locuri — ce-i drept — se fac frumoși pași înainte sub conducerea unor fruntași pricepuți, muncitori și desinteresați; dară ne lipsește organizația conștiință a unui activități cu sistem și cu ramificațiuni productive în toate satele și cătunele locuite de credincioși de-ai noștri. Cauza principală este a se căuta în faptul, că ne sunt prea slabe instituțiile din centru.

Un pas înainte putem face în această privință în prima linie, dacă deoparte vom salva și asigura așezămintele de cultură centrale ce le avem, căci din ele trebuie să mănecă curentul dătător de viață, care să învieze parohiile noastre și școlile lor profesionale; apoi dacă ne vom da silința a crea și alte instituții culturale, a căror trebuință o simțim de mai arzătoare.

Mărit sinod! Din rapoartele, ce vi le-a prezentat consistorul eparhial an de an, v'ati putut convinge, că instituțiile noastre centrale — atât consistorul, dar mai ales seminarul cu ambele sale secțiuni — teologică și pedagogică — au să lupte cu multe greutăți și mizerii, cari le stingheresc activitatea, și cari nu mai sufer amănare.

În privința învățământului din ele s'au creat — ce-i drept — stări mai normale, dară acele nu se pot susține și desvolta, dacă nu vom regula cât mai curând într'un mod mai corespunzător și trebuințele urcate ale traiului de astăzi.

Oricât ar fi de frumoase vorbele, cu cari în anii din urmă cei mai hotărâtori și valoroși factori din înaltul guvern al țării noastre au recunoscut îndreptățirea poporului român din Ungaria la o cultură națională română cu toate fireștile ei condiții și urmări: — acelea nu ne vor aduce nici un folos real, dacă nu ne vom însufleți însine — nu cu cuvinte, ci cu fapte — pentru cultura noastră națională.

Toții conducătorii cumiști ai țării și neamurilor susțin, „că viitorul unui popor zace în rădăcinile sale”, adecă în puterile sale proprii.

Aceste rădăcini trebuie să le cultivăm și întărim; iară cu o cale puterile răzlete trebuie să le închiegăm spre scopul unitar al cultivării masei poporului, prin directiva, apostolilor ieșiți din instituțiile centrale și prin munca neobosită a așezămintelor din parohii, îndeplinind astfel și o însemnată muncă patriotică pentru o parte foarte considerabilă a cetățenilor patriei comune.

Cine cunoaște puterile parohiilor noastre, la cari am putea reflecta pentru echilibrarea finanțelor eparhiei și pentru sporii-

rea resurselor, de cari iminent avem trebuință, acela trebuie să constate, că — deși unele parohii cu școale primare profesionale solvesc o dare de cult în percente atât de urcate, încât acelea cu nici un preț nu se mai pot urca, mai ales că pentru zidiri de școale nouă încă mai au și azi de achitat câteva sute de mii de coroane luate ca împrumut: — totuși alte comune, — cari nu susțin școale proprii — au o dare culturală neînsemnată, minimală. O parte din aceste comune bisericești este în stare bună materială, sau chiar foarte bună, încât o contribuție la fondul general al consistorului o pot suporta chiar fără să simtă. Ba avem chiar și parohii, unde credincioșii nu plătesc nici un soi de dare bisericească. Deci — cu crutarea celor prea însărcinați — mai există izvoare, cari pot augmenta fondul nostru general fără nici o greutate.

În deosebi mă simt însă dator, să atrag atențiunea intelectualilor poporului nostru asupra unei datorități, a cărei împlinire biserică o așteaptă dela ei. Se știe, că strămoșii, în care au ajuns așezămintele noastre culturale — școlile profesionale — în deceniul ultim, n'a avut de urmăre descurajarea credincioșilor noștri din metropolie, din contră le-a mărit dragostea lor pentru ele; iară însuflețirea a produs fapte și jertfe, ca nicidecum mai înainte în întreaga lor viață bisericească aproape bimilenară, încât nu la sute de mii, ci la milioane de coroane se prețuesc jertfele, ce și le-a impus poporul nostru din patrie în timpul din urmă.

În arhidieceza Transilvaniei și în eparhia Aradului intelectualii merg — precum li se și cuvine — în fruntea poporului și în privința jertfelor pentru biserică și instituțiile ei. De ani de zile și-au impus o specială dare de cult, care produce în bugetul consistoriilor un spor anual de multe zeci de mii. În eparhia noastră pătura de sus a intelectualilor, nu are vre'o specială sarcină culturală, — afară de câteva parohii centrale și mai ales afară de Lugoj — unde aduce jertfe foarte laudabile — solvind o familie chiar peste 600 cor., și alta aproape trei mii de cor. anual, — iară — în comparație cu contribuția culturală, ce o plătește inteligența altor confesii din patrie, — contribuțiile noastre sunt de tot minimale.

Deci a sosit timpul, ca să aplicăm fața de toți cărturarilor noștri, cari s'au ridicat din popor și trăesc dela el, cuvântul liturgic „ale tale, dintru ale tale”, adecă să decretăm — după exemplul celorlalte eparhii surori ale mitropoliei noastre — pe bărbații din clasa intelectualilor noștri o dare culturală pentru eparhie și instituțiile ei centrale.

Vă atrag deci în special luarea aminte asupra proiectului, ce-l va prezenta în această privință V. Consistor. Acceptarea lui devine cu atât mai ușoară, cu cât abia se putea combina o dare mai modestă, încât o mică crutare a cheltuelilor de prisos, ce tot adeseori le facem, ne dă puțință a o achita; iară de altă parte — spre lauda intelectualilor noștri fie zis — mulți membri din sinul lor Ni-au cerut ei însăși cu insistență, ca să fie înrolați și ei toți în șirul celor ce cu drag voesc să jertfească pentru biserică și cultura națională a poporului ei.

Domnilor Deputați!

În așteptarea și nădejdea, că prin concluzele aduse în sesiunea aceasta nu numai veți pune capăt deficitului din bugetul Consistorului, ci veți și spori venitele lui, spre a putea face îmbunătățirile juste, —

FOIȘOARĂ.

Femeia virtuoaasă.

Traducere din englezește,
de *Trandafir Scorobefiu*, preot.
(Fine.)

În lume prietenul tău n'a lăsat nici o urmă deosebită, ca și tine. El a plecat în altă parte a lumii și nu știi ce s'a ales din el. Dar asupra ta a lăsat semne nerșterse. Tu ai devenit mai priceput împretinindu-te cu el, și adeseori te întrebi cu mirare: oare prefinul meu profitat-a ceva din pretinția mea!

Și ai un profesor, pe care nu l-vei uita. Nu puteai pricepe atunci, și nici acum nu poți ști, fost-a el un savant mare. Însă lecțiile lui erau înflorite cu vorbe de înțelepciune, cari au dat vieții tale o direcție și un impuls de cari nu te-ai instrăinat. Că aforismele acelea erau originale sau împrumutate, tu nu poți ști. Însă el și te însuși, el trăia așa cum grăia. Lecțiile ce le-a explicat de mult, le-ai uitat, pe profesorul tău nu-l vei uita niciodată.

Apoi ți-ai luat rămas bun dela școală și dela camarazi și te-ai aruncat în valurile vieții. Într'o zi ai dat cu ochii de aceea, care din acel ceas ți devni cea dintâi femeie în lume. Ți părea încoronată de o

mai mare. Dela acea zi dintâi, când declarându-i dragoste ei ea și-a răspuns cu o făcere vorbitoare, tu ai aflat că nu poate spune în cuvinte secretele inimii sale. Ea te-a lăsat stăpân peste ceea ce era prea sfinită a spune. Dar condeiul ei nu cunoaște sfiala buzelor sale și tu nu cunoști scrisori mai sfinte decât scrisorile de dragoste, pe cari numai ochii voștri le-au văzut și le vor vedea. Nu vei putea uita nici odată îndușnarea ei, când s'au publicat scrisorile de dragoste ale soților Browning. Ea nu-i lipsită de curiositate. Dar curiositatea ei nu-i era pentru împușinarea dragostii către tine.

Apoi ți dete Dumnezeu un copil. Și tu te temeai, că noul venit va împărți inima soției, și iubirea către tine se va împușina. O, cât de nepricepuți și orbi mai suntem! Iubirea ei înmulțită e toată a ta și toată a copilului. Și copilul e pentru dânsa o revelațiune și un nou lanț puternic, care va lega la olaltă. Copilul iară, înscrie un nou capitol în cartea vieții voastre, și vă pogoară o nouă revelațiune a lui Dumnezeu. Pentru-că nici un om nu știe într'adevăr să zică „Tatăl nostru” lui Dumnezeu, până ce copilul său nu-i zice „Tatăl meu”. Apoi vin vremurile cele aspre ale vieții, când toate ți se încrușează, și ți merge pe dos, ambiții vătămăte, iluzii înșelătoare, năcazuri și chiar atentate la numele tău bun. Și cât te-ai zvărcolit să ocolești năpăstile, temându-te mai mult de aceea ca ea să nu-și pearză

iluziile sale față de tine, să se îngrozească de nepriceperea ta. Dar n'ai mai putut rezista, ai venit acasă și i-ai spus, că totul s'a pierdut ca să afli că nimic nu s'a pierdut. Pentru-că neclintita ei credință în tine desprinde din acest dezastru numai un nou prilej pentru tine ca să dovedești de ce ești capabil, și ca să aibi dela dânsa, de vrei, o nouă admirație prin curaj și stăruință. Ea ți-a infiltrat o nouă credință și tu ai avut atunci peste noapte somnul cel mai înădărit, după chinurile de săptămâni îndelungate, și te-ai sculat dimineața cu o înaltă decizie să strângi în brațe năpasta ta, ca pe un pretin aducător de cinst. Și când ți aduci aminte de aceea zi epocală, și ți vine în minte întrebarea înțeleptului: Sufletul omului îl întărește când e zdrobit, dar un suflet zdrobit cine l-ar putea întrăma?

Tu ți răspunzi: Acela nu era înșurat, ori altfel ar fi răspuns. O femeie adevărată poate întrăma un suflet zdrobit. Ce doctor al sufletului era ea! Ce tămăduire de suflet era în atingerea ei! Apoi veniră supărările: boala, moartea pretinilor de cruce. Te-ai coborât în valea umbrelor morții, și tovarășia ei schimba posomorârea. Te minunai de profetia lui Cristos: „Fericirii cei ce plâng”, și a lui Pavel: „De năcazuri ne mărim”. Dar azi nu te mai miri. Azi cunoști și știi, că a plângeră împreună cu altul constituie o nouă experiență. Jalea voastră a devenit o „jale fericitoare”. Acest capitol din cartea vieții

fi exclusiv din puterile proprii, fie și prin solicitarea înaltului guvern de-a urca dotatia epa' hiei — deschid sinodul, dorindu-Vă muncă rodnică și bineventându-Vă cu: „Cristos a' nviat”.

Sinodul arhidiecezan.

Ședința a treia.

S'a ținut Miercuri, în 29 Aprilie n. Preșident înaltpreasfântul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. Pavel Rogca. Ședința se deschide la orele 9 dimineață.

Notarul Lazar Triteanu citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Se prezintă rugărilor deputaților sinodali Arseniu Vlaicu și Nicolae Garoiu pentru concediu. Sinodul acordă concediul cerut.

P. C. Sa, Protosincolul Dr. Eusebiu R. Rogca, director seminarial face, după o motivare potrivită, propunerea următoare:

„La §-ul 26 din regulamentul afacerilor interne, votat prin concluzul Nr. 111 din 1892, să se adaugă următorul text:

Atât președintele, cât și deputații, față de concluzul adus, au drept a validă vot separat, care este a se prezenta președintelui în scris în timp de 24-ore dela încheierea ședinței în care s'a anunțat votul separat și se include la protocolul ședinței.

Cei ce și separează votul, nu sunt responsabili pentru urmările concluzului, dar în votul separat nu se pot valida alte motive, decât cele accentuate în ședință, și într-o cât nu s'ar respecta această recerință, sinodul face rectificările necesare față de cele susținute în votul separat.

Votul separat prezentat după expirarea termenului nu se consideră.”

Propunerea să predă spre cenzurare comisiunii organizatoare a sinodului.

Se intră în ordinea de zi. În numele comisiunii școlare, constituită sub presidenția protopresbiterului Dr. Ioan Stroia, raportează Victor Făcăla, asupra raportului consistorului arhidiecezan, ca senat școlar.

La propunerea raportorului raportul consistorului, fiind tipărit și împărțit între deputați, se consideră de cetit și să ia de bază, pentru discuția specială.

La discuția, pe articole, conform propunerii raportorului, datele referitoare la gimnaziul din Brașov se iau la cunoștință. Sinodul își exprimă condolența prin sculare pentru moartea profesorului pensionat Lazar Nastasi. Consistorul se invită să studieze chestia ridicării școlii inferioare reale din Brașov la rangul unei școli medii complete, cu opt clase.

Celelalte puncte din raportul consistorului către sinod să iau la cunoștință. Discuție se naște la punctul referitor la salariile învățătoarești. Deputatul Romul Furdniu face constatarea, că circularul despre care s'a făcut mențione în raport, a fost mai mult deprimător pentru cei de afară, decât încurajător.

Deputatul Lazar Triteanu arată, cari au fost motivele, cari au îndemnat consistorul să dea circularul din întrebare. Explică starea lucrului și Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, spunând, că a venit provocare dela guvern, că dacă vrea cineva ajutor de stat pentru școli, să se anuțe până la termenul cu-

voastre să nu-l ștergeți. E capitoul cel mai sacru.

Cu excepția acestui ultim capitlu.

Căci ziua de teamă a venit. Capul ostentiv zace pe perina, de pe care nu se va mai ridica; ochii au lăsat cea din urmă reză de iubire mână încrucișată cea din urmă îmbrățișare, buzele cea din urmă sărutare. Inima a încetat bătaia sale, și aceea peste care te credeai stăpân a adormit fără simțire într'un nemărginit calm.

Și tu ai rămas singur.

Nu! Nu ești singur. De câte ori în sîrul anilor trecuți nu erai departe de dansa călătorind, cu afaceri, și curajul ei îți delătură temerile tale, iubirea ei nedespărțită de tine te smulgea din desperare și ideile ei sublime îți relinșau planurile tale, pe cari păreai a le uita. Și deși nu o simțeai și nu te încunjură și nu-ți șterge sudorile de pe frunte, tu nu ești singur. Și nu ai lipsă să alergi la masa spirituiștilor și a găcitorilor ca să te încredințezi de prezența ei. Nevăzută, ea totuși e tovarășa ta, neauzită, inspirația ta. Nici când nu o ai înțeles atât de bine ca acum nici când nu te ai înțeles mai bine ca acum, iubirea ta, grațitudinea ta. Căci acum știi că ea este, care a făcut din tine ceea ce ești. Atribuindu-ți putere, ea ți-o a dat, măgulindu-te cu virtuți și le a inspirat. Intemeietoarea familiei, pentru-că ea a zidit copiii săi, intemeieto-

are. Consistorul era deci dator să aducă aceasta la cunoștința poporului.

Discuția se naște și la punctul referitor la catechizare. Comisiunea propune instituirea de cateheti în Alba-Iulia, Orăștie, și Murăș-Oșorheiu, conform concluzului sinodal din anul trecut.

Deputatul Nicolae Ivan arată motivele, cari au împedat executarea concluzului sinodal din anul trecut. Recunoaște de alt-cum necesitatea instituirii de cateheti, nu numai în localitățile numite ei și în Dej, și pe alte locuri și cu timpul se vor și pune cateheti pretutindenea.

Deputatul Dr. Onisfor Ghibu crede, că sinodul nu poate strica acuma aceea ce a hotărât anul trecut. E pentru executarea concluzului din anul trecut, cerând catehet și pentru Blaj.

Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, constată, că cateheti sunt pretutindenea în locurile amintite de oratori. Preoți sunt incredințați cu catehizarea. Când vor fi mijloace, vor fi numiți cateheti speciali.

Sinodul decide, să fie executat după putință concluzul din anul trecut.

La punctul referitor la conferențele învățătoarești deputatul Dr. Nicolae Bălan propune, să se introducă și conferențe cat-hactice, cu cateheti dela școlile medii.

Deputatul Dr. Onisfor Ghibu primește propunerea, cu adaosul, ca la conferențe să fie admiși și cateheti dela școlile elementare populare.

Deputatul Lazar Triteanu e de părerea, că cateheti ar putea participa la conferențele preoțești, iar dacă sunt mireni, la cele învățătoarești.

Deputatul Nicolae Borzea e pentru propunerea deput. Dr. Bălan; și după ce și spune părerea și înaltpreasfântul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, deputatul Dr. Saftu propune acceptarea propunerii deput. Dr. Bălan, dar executarea se fie lăsată în grija consistoriului.

Sinodul decide în acest înțeles.

Celelalte puncte din raportul consistoriului să iau la cunoștință, conform propunerii comisiunii școlare.

Urmează referada comisiunii organizatoare, în mai multe afaceri. Raportor Nicolae Ivan. Raportează întâi în chestia zidirii seminarului. Cetește raportul consistorului către sinod, și propune luarea raportului cu aprobare la cunoștință, pe lângă exprimarea mulțumirii pe seama Excelenței Sale, a Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu, pentru colecta întreprinsă în favorul seminarului. Consistorul apoi se fie poftit, ca la anul viitor să facă raport amănunțit despre luarea edificiului în primire și despre rezultatul colectei.

Propunerea se primește, cu adaosul deput. Dr. Saftu, ca să se exprime recunoștință preoției, care și de astădată și-a făcut datorința, contribuind cu sume însemnate la colecta pentru seminar.

Acelas raportor cetește raportul consistorului către sinod în chestia gimnaziului din Brad, și făcând istoricul afacerii, amintește, că marele mecenat Vasile Stroescu a dat pentru gimnaziul din Brad suma de 100,000 coroane, făcând pe calea aceasta posibilă ridicarea noii zidiri necesare pe seama gimnaziului din Brad. (Sinodul face ovații lui Vasile Stroescu.) Raportorul propune: să se iee cu aprobare la cunoștință raportul consistoriului în chestia gimnaziului din Brad, și să se exprime mulțumită marinosului donator Vasile Stroescu pentru

rea bărbatului său și prin toate în mod înconștiu ziditoarea sa proprie

Trei tovarăși ți-a lăsat să te întărească și să ți dea mângâiere: Credința, nădejdea și iubirea. Credința care îndreaptă privirea spre cele nevăzute și procură însoțirea cea invizibilă. Nădejdea care îți anticipează întâlnirea dorită, când îți vei fi sfârșit drumul ce mai ai de parcurs, iar ea stă dincolo de tărâmurile asteptându-te să te întâmpine

Iubirea: iubirea ei o amintire în veci neuitată, inspirație veșnic neadormită; iubirea de părinți, camarazi, dascăli, de pretini de dansa și de tine iubirea de Tatăl care grăește în toate și prin toate. Și cea mai mare din acestea trei e: Iubirea.

„Iubirea e tare ca moartea”. Apă multe nu o pot stinge, nici valurile n'o pot îneca. Tare ca moartea? Mai tare, cu mult mai tare. Cel din urmă vrășmas de invins e moartea, și pentru tine moartea e nimicită de iubirea, care trăește în veci.

Și am stat în acea cameră străluitoare, în singurătatea care e tovarășa cea mai divină cu credința care întrevide și cu nădejdea care anticipează și cu iubirea care învioșează, tu zici cu mare glas și știi că ea te aude: „Moartea e înghițită de biruință”.

suma dată pe seama gimnaziului din Brad, aducându-i-se aceasta la cunoștință.

Se primește propunerea comisiunii.

Acelas raportor cetește raportul consistorului arhidiecezan către sinod în chestia hotelului din piața Hermann și strada Șeguna din Sibiu. Propune luarea raportului la cunoștință, cu aprobare. Indrumându-se consistorul se arate în sesiunea viitoare exact cheltuelile avute cu ridicarea hotelului.

Propunerea se primește.

Acelas raportor propune apoi în numele comisiunii organizatoare respingerea cererii sinodului protopresbiterial din Dobra, de a se da din fondurile arhidiecezane suma de 200 coroane în dotatia protopresbiterului, acum încasată dela poporațiunea săracă din tract.

Deputatul Dr. Chirilovici face contrapropunere, pentru acordarea cererii. Deput. Demetriu Moldovan sprinjineste contrapropunerea. Deput. Zevedeu Mureșanu asemenea, cerând însă și pentru tractul Iliia acest ajutor de 200 coroane. La votare se primește propunerea deput. Dr. Chirilovici și a deputatului Zevedeu Mureșanu. Se votează și pentru Dobra, și pentru Iliie, câte 200 coroane.

Urmează referada comisiunii școlare. Raportorul Dr. Ioan Lupas comunică cu prinsul raportului consistorului cu privire la viața internă a școlilor noastre. Constată, că situația e tot cea veche, deși consistorul a făcut tot posibilul pentru îndreptarea și îmbunătățirea situației. Propune înaintarea unei representații la guvern pentru modificarea dispozițiilor din legea școlară, dovedite de neexecutabile.

Excel. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu comunică, că congresul a hotărât înaintarea unei representații, și consistoriul mitropolitan s'a ocupat cu chestia aceasta, dar a eflat, că nu e timpul potrivit pentru a se face remonstrația. Să se iase deci în grija consistoriului mitropolitan chestia aceasta.

Dr. Onis. Ghibu primește propunerea comisiunii școlare.

Ioan A. de Preda acceptează esența propunerii comisiunii, nu însă forma. Remonstrație să se facă, dar să o facă consistoriul mitropolitan, în numele întregii biserici. Sinodul să urgenteze numai la consistoriul mitropolitan înaintarea representații.

Lazar Triteanu prezentă propunerea în altă stilisare, mai coresponsuzătoare, pledând pentru votarea ei.

Vas. Damian e de părerea deputatului Preda, că sinodul ar e urgenteza numai la consistoriul mitropolitan înaintarea representații.

Dr. Nicolae Bălan e pentru propunerea comisiunii.

Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu da explicări, raportorul pledăază pentru acceptarea propunerii comisiunii, iar sinodul primește propunerea deputatului Lazar Triteanu, de înțelesul, ca remonstrația să se facă în numele bisericii întregi, prin consistorul mitropolitan.

Celelalte propuneri ale comisiunii școlare, în legătură tot cu raportul consistoriului despre viața internă a școlilor noastre, se primește din partea sinodului, așa cum le-a prezentat comisiunea, și dintre cari cele mai însemnate sunt următoarele:

Consistoriul să întrevină la locul competent pentru modificarea planului de învățământ;

Învățământul alternativ introdus de probă într-o școală se aprobă și consistorul se îndrumă a pregăti terenul pentru generalizarea lui;

Introducerea lucrului manual în pedagogie să ia la cunoștință și se recomandă consistoriului estinderea lui și asupra elevilor din teologie.

Fiind timpul înaintat, ședința se încheie la 12 și un sfert, anunțându-se ședința proxima pe Joi, la orele 9 dimineața.

Ședința a patra.

Ținută Joi în 30 Aprilie n. Preșident I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. Onisfor Ghibu.

S'a deschis la orele 9 dimineața.

Notarul Dr. Pavel Rogca citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică, după ascultarea observărilor făcute de deputații Ioan A. de Preda, Dr. Onis. Ghibu, Dr. Ioan Lupas, Mateiu Voileanu și Dr. Vasile Preda.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul Dr. Nicolae Comșa adresează interpelare înaltpreasfinției Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu, în chestia atitudinii politice a ziarului „Telegraful Român”.

Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, declară următoarele:

„Fiind una din cele mai mari și mai sfinte datorințe a sinodului și apărarea autonomiei noastre bisericești de orice ingerență străină, și așa și de ingerența guvernului, ceea ce putem face numai evitând orice chestiune politică din adunările noastre bisericești; interpelarea aceasta, referitoare la ținuta politică a „Telegrafului Român”, ca jurnal bisericesc și politic, involvând în sine și o parte politică, iar politica fiind eschisă din adunările noastre bisericești, astfel interpelarea nici nu se poate discuta aici. De altă parte acea interpelare, mai ținând a altera și unele dispozițiuni testamentare ale Marelui nostru Arhiepiscop Andreiu referitoare la „Telegraful Român” înființat de dânsul, — eu nu țin sinodul de îndreptățit, nici de competent a altera acele dispozițiuni. Rog a se lua acest răspuns la cunoștință”.

Interpelantul nu e mulțumit cu răspunsul dat și face propunerea pe care a făcut-o în sinod și înainte cu șapte ani, ca concluzul sinodal, care obligă pe preoți să aboneze „Telegraful Român” să fie scos din vigoare și „Telegraful Român” să fie refăcut în foaie bisericească, oprindu-se a mai face politică.

Propunerea să predă comisiunii organizatoare.

Deputatul Dr. Ioan Lupas face propunerea următoare:

Mărit Sinod!

În anul 1913 a trecut prin corpurile leguitoare ale patriei art. de lege 38 privitor la îmbunătățirea stării materiale a preoților, prin încuviințarea așa numitelor cincueneale.

Contra proiectului, prin care dupăcum s'a arătat la timpul său din partea episcopatului nostru, aproape 1500 preoți români rămâneau excluși dela orice îmbunătățire apreciabilă și reală a stării lor materiale, în partea cea mai mare din motive neatacabile de voința lor, arhiepiscopii noștri au purtat o frumoasă și înălțătoare luptă, desfășurând în fața celor mai chemați factori dela cărma țării nedreptate ce li se face acestor preoți români ortodoxi, cari îndeplinesc și ei cu sfințenie misiunea lor apostolească, muncind pentru înaintarea poporului și spre binele patriei, în măsura priceperii și a putinței lor, fără ca ei să poată fi făcuți răspunzători pentru puținătatea pregătirii ori a succesului, care atarnă de concursul multor factori, adeseori potrivnici, și cu rea voință față de cauza bisericii și a preoției noastre.

Cercetând ieri registrele dela cassa arhidiecezană am aflat, că dintre cei peste 1000 preoți ai Arhidiecezei noastre numai 37 de inși au câte 2 cincueneale, 124 de inși au câte 1 cincueneal, 571 de inși câte 1/2 cincueneal, 40 de inși câte 1/4 cincueneal, iar aproape 300 de inși nici un fel de cincueneal, cu toate că în senzul §-lui 4 din această lege preoții după 5 ani de serviciu ar trebui să primească 1 cincueneal întreg (400 cor), după 10 ani 2 cincueneale întregi (800 cor.) etc. Dar imediat urmează §. 5 care cuprinde restricțiunea menită a zădărnici aproape cu totul dispoziția favorabilă a §-lui anterior. Acest §. spune, că suma cincuenealelor, dimpreună cu întregirea de până acum, nu poate fi mai mare decât suma întreită a venitelor din parohie.

De oarece însă în cele mai multe din parohiile noastre taxele stolare nici azi nu sunt mai mari decât cele cuprinse în norma stolară din 1794, încă unele din ele s'au redus mult de atunci până azi, iar pe de altă parte insrucția privitoare la executarea articolei de lege XIV 1898 nu consideră ca venit stolare computabile și sigure taxele de botez și de cununii nici alte venituri incidentale, din acestea două motive a isvorât inconvenientul, că cei mai mulți preoți ai noștri, având fasonate sume mai mici de 400 cor. nu sunt împărțiiți de cincueneal în suma stabilită în §. 4, ei se aplică față de dânsii § 5 cu restricțiunile lui gravaminoase.

De câteori s'a făcut o nouă lege pentru a spori salariul învățătorilor, Consistorul n'a întârziat a o traduce în limba română, cum a făcut la 1907 și 1913, și a da cele mai amănunțite și mai precise îndrumări comitetelor noastre parohiale, cum să ia toate dispozițiile de liasă spre a ușura în termenul cel mai scurt posibil trairul material al învățătorilor, ca aceștia odată puși la adăpost de greutatele trairului zilnic, să se poată dedica tot mai mult misiunii lor de educatori. Nu numai atât, ci din fondurile arhidiecezane a votat sumedenie de ajutoare la întregirea leilor învățătoarești.

Acelas lucru ar fi fost de dorit să se facă și când a fost vorba de vre-o lege privitoare la starea materială a preoților noștri, dupăcum s'a făcut d. e. cu art. de lege XIV. din 1898, dar s'a întrelesat a se face cu art. de lege XIII din 1909 și XXXVIII. din 1913.

Nu știu dacă mai există, în afară de preoți, vre-o categorie de slujbași, cari dacă o apune lege le-ar pune în vedere evin-

evenale din partea statului prin § 4, și i-ar lipsi de ele prin § 5 — să nu încerce a-și formula pretensiunea la acele evenenale în sensul §-ului favorabil dela instituțiunea în serviciul căreia se află. Dovadă iarăși cazul învățătorilor, cărora dacă nu le dă statul întregire de salariu, trebuie să le dea biserica susținătoare de școală. Ceea ce s'a făcut față de învățători, este deci cu cale și cu dreptate să se facă și față de preoți.

De aceea propun ca:

1. Concluzul Nr. 84 al sinodului arhidiecezan din 27 Aprilie 1913 să se execute;

2. Articolii de lege XIII din 1909 și XXXVIII din 1913 să se traducă în românește și să se tipărească într-o broșură, care însoțită de îndrumările, pe cari le va afla consistoriul de lipsă a le da în această privință, să fie trimisă fiecărui oficiu parohial și fiecărui preot spre orientare;

3. Consistoriul să dea ordin comitetelor parohiale, ca în termenul cel mai scurt posibil să voteze din venitele bisericii câte un modest adaus de salariu pe seama fiecărui preot, care n'are fasonate venite stolare în sumă mai mare de 400 cor.;

4. Tuturor preoților noștri să li se urce venitele din parohie la cel puțin 600—800 cor. ca astfel toți să poată fi scutiți de restricțiunile păgubitoare ale §-ului 5 din art. de lege XXXVIII din 1913, și să poată fi împărțasiți de cuinvenale în sumele stabilite prin § 4 ale aceleiași legi;

5. Să se studieze modalitatea și să se întreprindă pașii de lipsă spre a face să dispară inegalitatea și disproporțiunea regretabilă ce este astăzi între retribuțiunea preoților cu calificăție inferioară și a celor cu calificăție superioară, cari toți împreună îndeplinind același serviciu, dreptatea cere ca toți împreună să fie remunerați în același fel și cu aceeași măsură.

Propunerea să predă comisiunii bisericești.

Deputatul Dr. Onisifor Ghibu face propunerea următoare:

„Venerabilul sinod să însărețineze consistoriul arhidiecezan, ca până la sesiunea sinodală viitoare să elaboreze un proiect de regulament pentru esamenele de calificăție preotăscă, fixând în el, pe lângă modalitățile de procedură la aceste esamene, și normele după cari au să se numiască de către senatul bisericesc membrii comisiunii examinatoare, precum și materialul din care au să fie examinați candidații.”

Propunerea se predă comisiunii bisericești.

Se intră în ordinea de zi.

Se continuă referada comisiunii școlare. Raportorul Dr. Ioan Lupaș comunică cuprinsul raportului consistoriului către sinod în chestia censurării manualelor de școală. Espune pe larg procedura urmată de comisiunea censurătoare instituită din partea consistoriului, și propune aprobarea monopolisării editării decărti didactice, astfel, ca ele să fie censurate în manuscris și apoi editate din partea tipografiei arhidiecezane, având se fie comunicat rezultatul censurării totdeauna autorilor.

Deputatul Arseniu Vlaicu nu e pentru monopolisarea dreptului de a edita cărțile de școală, ci pentru concurența liberă, în scopul dezvoltării literaturii didactice.

Mai vorbește la obiect: Escelenta Sa, Mitropolitul, deputatul Dr. Onisifor Ghibu, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, care esplică, că sub monopolisare nu este a se înțelege alta, decât modalitatea practică de a se tipări numai cărți bune de școală, ai căror autori vor primi o remunerație potrivită și o parte din venitul curat, și la urmă vorbește raportorul, iar sinodul primește propunerea comisiunii școlare.

Urmează referada comisiunii organizatoare. Raportor Ioan A. de Preda. Raportează asupra mai multor chestii, cari stau în strânsă legătură, și anume, asupra raportului consistoriului arhidiecezan referitor la punerea în executare a pragmaticei de serviciu și asupra rugării directorului seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca, și a profesorilor Dr. Vasile Stan și Dr. Nicolae Bălan, de a se executa și față de ei cu exactitate pragmaticele de serviciu.

Raportorul cetește petițiunile, espune pe larg starea lucrului, și propune apoi respingerea cererii reclamantilor ca netemeiată.

Sinodul primește propunerea.

Raportorul Ioan A. de Preda comunică sinodului, că în rugarea P. C. Sa, Protosincelului Dr. Eusebiu R. Roșca, sunt și unele puncte de natură mai delicată, cari s'ar putea pertracta numai în ședință secretă.

Deputatul Parteniu Cosma face propunerea, ca cu privire la aceste puncte delicate să se accepte cererea petentului, de a fi încredințată o comisiune de trei, exmisă din partea sinodului, cu examinarea lor, care comisiune să-și înainteze apoi raportul către proxima sesiune sinodală, pe calea consistoriului.

Deputatul Nicolae Ivan primește propunerea, votată și din partea sinodului, iar

la propunerea Escelentiei Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu, se aleg în comisiunea de trei următorii domni: P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, Parteniu Cosma și Ioan A. de Preda.

Tot raportorul Ioan A. de Preda propune, în numele comisiunii organizatoare, ca §-ul 24 din pragmaticele de serviciu se fie interpretat astfel, ca cuinvenalele pentru cei din afară, dacă primesc posturi în centru, să fie calculate numai pentru viitor, nu și pentru trecut, și se fie calculate după salariul cel mai înalt pe care l-a avut respectivul.

Raportul consistoriului despre punerea în executare a pragmaticei de serviciu, comisiunea propune să fie luat la cunoștință, cu îndrumarea, ca consistoriul să execute și părțile neexecutate din ea, atunci când va permite situația financiară.

Se naște discuție, la care iau parte: Sergiu Medeanu, prezentând o contra propunere, ca pragmaticele să fie pusă imediat în executare și în părțile neexecutate, Arseniu Vlaicu, Dr. Ioan Stroia, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, Romul Furduiu, Dr. Ioan Lupaș, Nicolae Ivan, care dă lămuriri amănunțite, și Parteniu Cosma, iar în urmă comisiunea întregindu-și propunerea cu cuvintele, că cel mult la începutul anului 1915 pragmaticele să fie pusă în executare în părțile ei neexecutate, se retrage contrapropunerea deputatului Medeanu și se primește propunerea comisiunii.

Ședința se ridică la orele 12 și un sfert, anunțându-se cea proxima pe Vineri la orele 9 dimineața.

Ședința a cincina.

S'a ținut Vineri în 1 Mai n. President Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. George Proca.

Ședința se deschide la orele 9 dimineața.

Notarul Dr. Onisifor Ghibu cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Deputatul Demet. Moldovan propune, ca din interpelarea făcută în ședința trecută din partea deputatului Dr. Nicolae Comșa motivarea să nu fie trecută la protocol, ci numai interpelarea însăși. Vorbește la obiect: Dr. Nicolae Comșa, care e contra propunerii, Romul Furduiu și Lazar Triteanu, pentru propunere. La votare propunerea nu se primește.

Procesul verbal se autentice.

Deputatul Dr. Ioan Șenchea cere concediu, care se acordă.

Se intră în ordinea de zi. În numele comisiunii financiare raportează deputatul Nicolae Borzea asupra raportului consistoriului către sinod, despre administrarea fundațiunii „Andronic” pe anul trecut. Propune aprobarea raportului consistorial, după ce comisiunea l'a aflat în bună regulă.

Deputatul Const. Dimian roagă pe cei în drept, ca se fie cu considerare la împărțirea ajutoarelor din fundațiunea „Andronic” și la cei din tractul Treiscaune.

Propunerea comisiunii financiare se primește.

Acelaș raportor referază în chestia fundațiunii Șaguna. Cetește raportul consistoriului către sinod și constatând, că socotelile sunt în perfectă regulă, propune să fie luat raportul la cunoștință, dându-se absolutul obicinuit comisiunii administrative.

Propunerea se primește.

Urmează referada comisiunii școlare. Raportor Victor Păcală. Cetește raportul consistoriului către sinod în chestia înființării unei pedagogii de fete. În raport sunt înșirați pașii întreprinși deja în scopul realizării acestei idei. Propune decretarea înființării pedagogiei de fete, dacă se poate încă de începerea anului 1914/15. Modalitățile rămâne să le stabilească consistoriul, făcând apoi raport sinodului proxim despre pașii întreprinși.

Deputatul Lazar Triteanu comunică sinodului, că și consistoriul din Arad a acceptat ideea de a înființa el o pedagogie de fete, în legătură cu școala civilă de fete de acolo. Propune o altă textuare a proiectului de conclud prezentat din partea comisiunii.

Deputatul Parteniu Cosma crede, că lucrul principal a fost scăpat din vedere, anume, internatul în care să fie adăpostite elevele din pedagogia de fete. Să nu se precipiteze lucrul care de altcum e în studiere și la consistoriul mitropolitan. Chestia se fie transpusă deci consistoriului mitropolitan, ca la congresul viitor să vină cu o propunere, care se rezolveze chestia cu tănerea în vedere a intereselor întregii mitropolii.

Escelenta Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, aprobă părțile anterioare și îi acceptază propunerea.

Deput. Vasile Damian e în contra înființării pedagogiei proiectate de fete, pentru că pe calea aceasta s'ar face concurență

mare învățătorilor și candidaților de învățători. E deci pentru abandonarea ideii înființării pedagogiei de fete.

Vorbește deput. Dr. Vasile Saftu apoi Dr. Ioan Stroia, care reflectează la cele spuse de antevorbitorii se, și declară, că acceptază propunerea, deputatul Triteanu, în fond identică cu a comisiunii școlare.

Deputatul Nicolae Ivan arată, că internatul este pentru elevele din pedagogia de fete: la școala civilă de fete, unde pot fi adăpostite și 40 de fete. E pentru propunerea deputatului Triteanu.

Deput. Dr. Onisifor Ghibu e pentru convocarea unei anchete din întreaga mitropolie, care să studieze chestia.

Vorbește la obiect: propunătorii Lazar Triteanu, Vasile Damian și Parteniu Cosma, care își revoacă propunerea și vorbește și Escelenta Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, iar cuvântul din urmă îl are raportorul, care încă acceptază propunerea deputatului Triteanu.

Sinodul primește propunerea deputatului Lazar Triteanu.

Urmează referada comisiunii bisericești. Raportorul Dr. Vasile Saftu raportează în chestia propunerii deput. Dr. Ioan Lupaș, făcută în ședința premergătoare.

Propune predarea propunerii în competența consistoriului, recomandând consistoriului ținerea ei în vedere.

Propunerea se primește.

Acelaș raportor referază în chestia propunerii deputatului Dr. Onisifor Ghibu, făcută în ședința premergătoare. Propune, ca consistoriul să fie invitat se compună până la proxima sesiune un regulament detaliat despre facerea examenului de calificăție a candidaților de preoție.

Se primește propunerea comisiunii.

Urmează referada comisiunii organizatoare. Raportor Ioan A. de Preda. Referază în chestia propunerii P. C. Sa, Protosincelului Dr. Eusebiu R. Roșca în chestia modificării regulamentului despre afacerile interne.

Propune acceptarea propunerii, cu o mică modificare stilară.

Propunerea comisiunii se primește.

Acelaș raportor referază în chestia propunerii deputatului Dr. Nicolae Comșa, referitoare la ziarul „Telegraful Român”. Propune următoarele:

Comisiunea organizatoare procurându-și informațiunea, că comisiunea tipografică a elaborat deja un regulament referitor la ținuta „Telegrafului Român”, ca foaie politică și bisericească, și voind, ca și până la susținerea și aprobarea celui regulament, sinodul să-și precizeze vederile sale în chestie propune, ca să se exprime prin conclud:

Comisiunea tipografică să însărețineze, ca la proxima sesiune sinodală negreșit să suscearnă elaboratul de ea făcut în privința ținutei „Telegrafului Român” ca foaie politică și bisericească, spre cenzurare și aprobare. Și până atunci însă sinodul declară: că susține și mai departe „Telegraful Român” ca creațiune a marelui Șaguna, cu caracter de organ bisericesc și politic, însăreținând și mai departe prețimea ca să-l aboneze. După ce însă „Telegraful” nu poate face altă politică bisericească, decât aceea pe care o fac corporațiunile bisericești: congres, sinod și consistoriul arhidiecezan, — acceptând baza de drept a vieții de stat, — „Telegraful Român”, nu poate depăși limitele, cari jigăesc opiniunea publică a credincioșilor bisericii noastre, ci din contra, este dator să așere la toate ocaziunile interesele bisericii, școlii confessionale și interesele de ordin economic, și să combată ingerințele, cari primejduesc instituțiunile bisericii noastre, vină acelea dela organele statului, ori din orice altă parte. Aceia însă dintre credincioșii bisericii, cari să abat dela aceste principii conducătoare, n'au să fie admiși, nici la redactarea foaiei, nici la colaborare la ea.

Deputatul Dr. Nicolae Comșa se declară mulțumit cu propunerea, și își retrage propunerea, iar sinodul primește propunerea comisiunii organizatoare.

Urmează referada comisiunii bisericești. Raportor Dr. Nicolae Bălan. Cu privire la ocrotirea tinerimei școlare, în legătură cu raportul consistoriului, face propunere amănunțită referitor la pașii ce sunt de întreprins în direcția aceasta, iar deput. Dr. Ioan Lupaș face întregirea, ca consistoriul se compună un regulament special, cât mai curând. Comisiunea primește întregirea, iar sinodul votează propunerea.

Cu privire la organizarea tinerimei eșite din școală, acelaș raportor propune ca consistoriul să compună un regulament special, esoperând aprobarea lui și din partea guvernului, și trimițându-l comitetelor parohiale pentru a-l pune în aplicare.

Vorbește în contra necesității esoperării aprobării regulamentului din partea guvernului: Ioan A. de Preda, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, Parteniu

Cosma, Sergiu Medeanu și Escelenta Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, iar cu exemple din viața practică arată necesitatea aprobării și din partea guvernului: Dr. Ioan Stroia și Dr. Ioan Lupaș. Raportorul retrage pasajul referitor la aprobarea regulamentului și din partea guvernului, și sinodul votează propunerea astfel modificată.

Raportorul mai face propuneri corespunzătoare în chestiile atinse în raportul consistoriului și referitoare la ucenicii dela măsuri și la înființarea unui orfelinat pe cari sinodul le votează, iar în chestia îngrijirii copiilor abandonati, la propunerea comisiunii nu se ia deocamdată nici un conclud, ci rămâne, ca chestia să fie studiată în mod mai amănunțit.

Ședința se ridică la orele 12 și se anunță ședința proxima pe după amiază la orele 4.

Ședința a șasa.

Ultima ședință. S'a ținut Vineri, în 1 Mai n. la orele 4 d. s. President Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, notar de ședință Mateiu Voileanu.

Notariul Dr. George Proca cetește procesul verbal al ședinței ținute înainte de amiază. Se autentice.

Se continuă referada comisiunii bisericești. Raportorul Dr. Nicolae Bălan referază în chestia îndreptării moravurilor copiilor și tinerilor cu porniri rele. Comisiunea bisericească stabilește măsurile ce ar fi de luat, în temeiul statutului organic. Propunerea făcută se primește.

Urmează referada comisiunii financiare. Raportor Arseniu Vlaicu. Referază în chestia socotelilor tipografiei și librăriei arhidiecezane. Arată în mod amănunțit situația întregă, la librărie și la tipografie, stabilește scăderile constatate, și propune aprobarea socotelilor și acordarea absolutului pe seama comisiunii administrative.

Dau lămuriri deputații Dr. George Proca, care ține să constate, că față de trecut progresul e evident, atât la librărie, cât și la tipografia arhidiecezană, apoi Ioan A. de Preda și Parteniu Cosma, iar după observările raportorului, propunerea comisiunii financiare se primește.

Acelaș raportor propune, ca rațiunile fondurilor și fundațiilor administrate de consistoriul să fie aprobate, să se dea consistoriului absolutul obicinuit, precum și îndemnare cu privire la sumele erogate peste budget. Cu privire la aceste supraerogate raportorul face unele observări, la cari reflectează deputații: Nicolae Ivan, Parteniu Cosma, Ioan A. de Preda, Escelenta Sa, Mitropolitul, și Lazar Triteanu, iar sinodul ascultând cuvântul din urmă al raportorului, primește propunerea comisiunii financiare, împreună cu propunerile făcute cu privire la mai corecta procedură în jurul supraerogatelor, primind și adausul făcut la aceste propuneri din partea deputatului Nicolae Ivan.

Urmează budgetul pentru anul viitor, care se votează, împreună cu propunerea comisiunii, referitoare la felul cum e de compus în viitor budgetul.

Ultima referada e a comisiunii petiționare. S'a constituit sub prezidenția protopresbiterului Vasile Domșa, alegându-și de raportor pe Nicolae Macrea. Raportorul arată, că la sinod au intrat trei petițiuni:

A protopresbiterului, fost profesor seminarial, Ioan Ghibu, pentru acordarea unui ajutor de 400 coroane;

a învățătorilor bătrâni pensionați din protopresbiteratele de pe teritoriul comitatului Hunedoare, pentru intervenirea la guvern spre a li se urca peziunea, și

a comitetului parohial din Boiul mare, ca parohia filie Boiul mic să fie alăturată ca filie la altă parohie, ori să se formeze din Boiul mare și Boiul mic o singură parohie gr.-ort.

La propunerea raportorului se predau toate petițiunile consistoriului spre competență rezolvare.

La propunerea notariului general, Mateiu Voileanu, sinodul stabilește spesele sesiunii actuale sinodale în suma de 3412 coroane, iar cu verificarea procesului verbal al ședinței ultime să încredințeze deputații sinodali cu locuința în Sibiu.

Escelenta Sa, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, închide apoi sesiunea sinodală cu vorbirea schițată la loc de frunte în numărul de față al ziarului nostru, iar P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc, mulțumește Escelentiei Sale pentru buna conducere a desbaterilor din sinod, roșind vorbirea pe care asemenea o dăm la loc de frunte.

Intre șgomotoasele aclamări ale domnilor deputați Escelenta Sa părăsește sala de ședință, la orele 6 fără un sfert.

Procesul din Sătmăre.

Sentința din cale afară aspră, adusă din partea tribunalului regesc din Sătmăre în contra preotului gr. cat. român din Mof-tin George Murășan, și în contra unora dintre credincioșii sei, e următoarea:

- A fost aflat vinovat și se pedepsește:
1. Preotul George Murășan, de 55 ani, cu 1 an și 6 luni temniță ordinară.
 2. Ioan Ceghi sen., de 63 ani, cu 8 luni și 3 săptămâni temniță ordinară.
 3. Iacob Moldovan, de 31 ani, cu 6 luni temniță ordinară.
 4. Petru Tarța, de 23 ani, cu 6 luni temniță ordinară.
 5. Andrei Botiș, de 19 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 6. Vasile Șuta, de 17 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 7. Grigore Borota, de 35 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 8. Ioan Ceghi jun., de 36 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 9. Ștefan Șoncodi, de 28 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 10. Pavel Șoncodi, de 28 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 11. Grigorie Bontea, de 33 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 12. Augustin Cadar, de 70 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 13. N. Gergely, cu 3 luni temniță ordinară.
 14. Ioan Variu, de 20 ani, cu 3 luni temniță ordinară.
 15. Femeia lui Ioan Tarța, cu 15 zile temniță ordinară.
- Ceilalți acuzați au fost achitați.

Revistă politică.

România.

Revizuirea constituției. În cameră și în senat a fost votată și în a treia citire propunerea referitoare la revizuirea constituției, iar mâine prezidenții corpurilor legislative vor declara parlamentul dizolvat. Tot mâine va fi publicat decretul de convocare a colegiilor electorale, spre a face alegerile nouă pentru constituanta.

„Asociațiunea latină”. În București s'a înființat „Asociațiunea latină”, sub presidenția domnului Dr. C. I. Istrati, având ca vice-prezidenți pe domnii Al. Tell, general, și G. Diamand. Președintele „Asociațiunii latine” a fost primit Marți sera în audiență din partea Majestății Sale, Regelui Carol, pentru a-i espune programul activității acestei Asociațiuni, pe care Regele Carol l-a luat cu satisfacție la cunoștință. „Asociațiunea latină” are de gând să ridice o statuie în București Impăratului Traian, în anul 1916, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de domnie a M. Sale Regelui Carol, și se ridice monument Impăratului Napoleon III, care a contribuit foarte mult la formarea statului român.

Străinătate.

Sârbia și Vaticanul. Intre Sârbia și curia papală din Roma a fost încheiat un concordat, adică un contract privitor la afacerile religioase. Pertractările decurg de mult între Vatican și guvernul din Sârbia în chestia aceasta, dar ele abia zilele trecute au ajuns la încheiere, prin subscrierea concordatului. În înțelesul concordatului Sârbia va avea în viitor un reprezentant la curtea regală din Belgrad, iar Papa va numi un arhiepiscop romano-catolic la Belgrad, și câte un episcop la Ușkub și la Prizren, pe seama credincioșilor romano-catolici de pe teritoriul nou al Sârbiei. Insemnătatea acestui concordat reșede în faptul, că ascuțitul seu este îndreptat în contra monarhiei noastre. Până acuma adecă protectoratul asupra catolicilor din provinciile cari aparțineau Turciei, îl exercita Austro-Ungaria, monarhia habsburgică, iar de acum înainte îl va exercita însăși curtea papală din Roma. Diplomația monarhiei noastre a lucrat mult ca să zădărnicească legea concordatului, dar nu i-a succedat.

Războiul în America. În conflictul cunoscut dintre Statele-Unite din America și republica mexicană se pare că s'a făcut o întorsătură spre bine. Alte trei republici din America de sud: Chile, Argentina și Peru, s'au angajat se mijlocesc o rezolvare pacinică a conflictului, și s'au adresat și puterilor mari europene, ca să le stea într-un ajutor. Președintele Statelor-Unite, Wilson, s'a declarat gata să primească intermedierea, și e aplecat a o accepta și președintele republicii mexicane Huerta. Aplanarea conflictului e plănuită a se face astfel: presi-

dentul republicii mexicane, Huerta, să se retragă, și se facă loc lui Carranza, șeful nemulțumiților din Mexico cu presidenția lui Huerta. Carranza apoi va da satisfacția cerută de președintele Statelor-Unite și conflictul e aplanat pe cale pacinică. Ultimele știri telegrafice vorbesc însă despre nouă complicații. Un ambasador al Statelor Unite ar fi fost arestat din partea mexicanilor, și ca spion judecat pe cale statarială la moarte. Dacă se adevărește știrea, situația devine mai gravă și aplanarea conflictului pe cale pacinică de nou împedecată.

Un act pripit?!

— Scrioare deschisă către redactorul „Revistei Economice”. —

Dle redactor! În nr. 18 a. c. al revistei ce redactați, ați publicat sub titlul „Un act pripit” lucruri neadevărate și tendențioase la adresa federației însoțitorilor sâtești, ce s'a înființat în 26 Aprilie a. c. De aceea, ca să nu se producă „zăpăceala și desorientarea în rândurile tovarășiiorsâtești”, față de care arătați atâta interes și dragoste, și — de dragul adevărului, Vă rog să luați notă în numărul proximal revistei DV. de reflexiunile de mai jos, pe care, silindu-mă să mă țin între marginile strictei obiectivității, îmi iau voie să le fac obiecțiunilor DV. nedrepte.

1. Este adevărat, că înființarea federației însoțitorilor a fost inițiată de cercurile conducătoare ale Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Nu este însă adevărat, că s'a făcut lucrul acesta „în cea mai mare taină”, pentru că pregătirile pentru organizarea unei federații a însoțitorilor au fost începute în 1910 și deja până la jumătatea anului următor aderaseră la această idee 44 însoțiri. Numai criza financiară e de vină, că nu s'a realizat atunci, ceea ce s'a făcut în 26 Aprilie a. c. De altfel în raportul general al Reuniunii agricole de pe a. 1911 (publicat în 1912) se dă seamă publică despre pașii făcuți în direcția aceasta. Prin urmare, mai poate fi „taină” și „act pripit” un lucru, pentru a cărui realizare se fac pregătiri din 1910 și despre care s'a dat scoateala publică încă în 1912?

2. Ziceți, că n'ar fi fost „în competența” conducătorilor Reuniunii agricole să puie bază la un astfel de așezământ. — Dar, dle redactor, mai poate fi obiecțiune serioasă a pune în discuție competența unei reuniuni economice, care mai bine de 20 ani lucrează efectiv pe terenul cooperației și are cinstea de a fi dus ea mai întâi ideea însoțitorilor la satele noastre, înființând cu concursul său, parte direct, parte indirect, peste 50, adecă aproape toate însoțirile mai de seamă câte le avem? Nu văd, de ce de ex. „Asociațiunea”, o societate culturală „ar fi singura chemată azi de a organiza cooperativele sâtești și a întemeia o centrală a lor”, — atâta egoism nu se poate presupune la „Asociație”, cum credeți D-V — iar o reuniune economică, care a făcut propozandă zeci de ani pentru însoțiri, numai din dragoste pentru țaran, fără să fie subvenționată anume spre acest scop, să n'abă „competența” a lua inițiative spre a-și asigura roadele muncii sale, cu atât mai vârtos, când, aceasta o știe toată lumea, lucră desinteresat. După părerea D-V. ar trebui schimbate rolurile: Reuniunea de agricultură să facă literatură, „Asociația” bănci populare și centrale și Revista Economică — predici de morală. Eu cred, că fiecare să fie lăsată în pace să muncească cum crede că poate folosi mai mult neamului, să nu ne hărțuim pe tema „competenței” și incompetenței.

3. Nu e adevărat, că conducătorii Reuniunii agricole au dat ființă federației — a lor a fost numai inițiativa, — ci delegații legali ai însoțitorilor și alți câțiva particulari cu dragoste pentru însoțiri, cari folosindu-se de un drept cel dă legea comercială a țării tuturor cetățenilor de omenie, au concretizat o dorință veche a însoțitorilor, au creiat așezământul absolut indispensabil, fără de care cooperația ar fi nevoită să moară. Intemeietorii au firma nădejde, că pasul lor hotărât nu va însemna „compromiterea” cooperației, ci o „învingere” a ei cu atât mai strălucită, cu cât i se îndărjese mai tare contrarii.

4. Ziceți, că lucrul s'a făcut „cu ocolirea intenționată a tuturor factorilor cari puteau fi de folos unei acțiuni cu adevărat serioase pentru înființarea unei centrale”, etc. — Acuza aceasta sună cam dodonic. Cine anume sunt acei factori ocoliiți? Comisia cooperativă a „Asociației”? Dar din cei 9 membri ai ei, cinci (majoritatea) au luat parte la adunarea de constituire a federației, iar 3, iscăbind declarație de participare ca membru, au fost aleși parte în consiliul de control, parte de administrație: între acești din urmă și conferențiarul cooperativ al Asociației. Sau v'ați gândit la alți factori? Atunci vă rugăm să ni-i spuneți, pentru că e departe de federație orice gând exclusivist, bucurios întinde mâna tu-

turor cari vreau să o sprijinească sincer și desinteresat.

5. Mai ziceți, că „persoanele puse în fruntea ei (federației) nu oferă garanții necesare existente, dezvoltării și prosperării unui astfel de așezământ”. — Insulta aceasta, adusă organelor conducătoare ale federației, o resping cu indignare. Garanția existenței și prosperării însoțitorilor este moralitatea, cinstea membrilor lor. E bine, dle redactor, preoții, învățătorii, notarii, cu un cuvânt: intelectualii satelor, apoi adv. Dr. L. Borcia, conferențiarul cooperativ al „Asociațiunii”, V. Tordășianu, tovarășul de muncă în cooperație al fericitului A. Brote, și profesorii dela seminarul „Andreian” nu ofer această garanție și altele încă multe în măsură suficientă? Prea vorbiți de sus, dle redactor.

Să-mi dați voie, dle redactor, să vă spun cu toată francheta, că acțiunea nervoasă de discreditare și compromitere a unui așezământ absolut necesar, pornită de revista DV. poate fi socotită cu mai multă dreptate ca „acțiune nereserioasă”, ca „un act pripit” și totuși cu tendința calculată să producă „zăpăceala și desorientare în rândurile tovarășiiilor noastre sâtești”, decât înființarea federației „Infrățirea”, care s'a făcut de cei singuri în drept să o facă: de înseși însoțirile sâtești. Dela o revistă economică în astfel de casuri suntem în drept să așteptăm altceva, nu persiflări răutăcioase.

Primiți, dle redactor, expresia deosebitei mele considerațiuni.

Sibiiu, 4 Mai n. 1914.

Dr. Vasile Stan
prez. federației însoțitorilor.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători, „Sfântul George”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Vineri, la ora obicinuită.

Comisar guvernial. Ca reprezentant al guvernului, la examenul de maturitate dela gimnaziul gr.-ort. român din Brașov, e numit pentru anul acesta domnul Dr. Petru Ionescu, consilier de secție în ministeriul de culte și instrucțiune publică.

Urmașul lui Fejérváry. Ziariul din loc „Nagyzebeni Ujság” are informația, că în locul baronului Fejérváry Géza, decedat, va fi numit căpitan al gardei reg. ung. Excelența Sa, comandantul de corp din Sibiiu, domnul Köves de Kövesháza.

Distincțiune. Domnul Arseniu Vlaicu, directorul școlii comerciale române din Brașov, a fost distins din partea Majestății Sale, Regelui Carol I al României, cu medalia „Meritul comercial și industrial cl. I.”

Răscumpărare de felicitări. Domnul Dr. George Proca a donat 20 cor. pentru masa studenților dela gimnaziul gr.-ort. român din Brașov, răscumpărând felicitările din prilejul zilei onomastice.

Congresul păcii. Din Viena se anunță, că în 15 Septembrie se va întruni acolo congresul pentru pacea lumii. Desbaterile se vor ține în clădirea parlamentului austriac și au să dureze cinci zile. În onoarea congresiștilor, orașul Viena și ministeriul de externe au să aranjeze câte o serafă, ear opera are să dea o reprezentare festivă. La congres participă persoane distinsse nu numai din statele europene, ci și din America, Japonia și Australia.

Dame de onoare. La curtea domnitorului albanez, cum se vestește din Durazzo, se vor numi în curând mai multe dame de onoare. Doamna țării a făcut progrese considerabile la învățarea limbii albaneze, așa încât se va putea servi de limba aceasta în contactul cu damele de onoare.

† Cornel David, elev în cursul II la pedagogia de stat din Deva, fiul parohului Vasile David din Mogoș-Mămăligani, după un morb greu, împărțit fiind cu sfintele taine, a adormit în Domnul în 13 Aprilie v. în casa părintească și a fost înmormântat în 15 Aprilie v. în cimitiriul bisericii gr. ort. române din Mogoș-Mămăligani. Odihnească în pace!

Studentul Mandachescu din București, care și-a fost imprumutat pașaportul lui Cătărau, ca să poată merge cu el la Cernăuți de unde a trimis bomba la Debrețin, a fost pus în libertate, după ce a stat în arest preventiv două luni, convingându-se judecătoria, că nu e amestecat în crima săvârșită de Cătărau. Celalalt complice, Avramov, a rămas și mai departe în arest. Mandachescu va fi pedepsit numai pentru imprumutarea nepermisă a pașaportului.

† Rozeta Zacharia, soția preotului Bar-tolomeiu Zacharia din Ludșor, a încetat din viață Vineri în 11/24 Aprilie p. c. în etate de 28 ani și în anul al 11 al fericitei sale căsătorii. A lăsat orfani 7 copii. A fost înmormântată Duminică în 13/26 Aprilie. Odihnească în pace!

Invitare. Comisiunea permanentă a comitatului pentru educarea poporului își va ține ședința sa lunară ordinară Marți în 5 Mai, d. a. la 4 1/2, în sala mică a casei comitatului. Invit pe Dnii membri la această ședință. Iuliu Bărdossy, preșident.

Biroul de informațiuni din Piața mare a Sibiiului stă deschis, începând cu 1 Mai, dimineața între 7 și 12 ore, după amiază între 2 și 5, în zile de lucru. Duminică dela 7 până la 10 înainte de amiază.

Regele bavarez în Ungaria. Ludovic, regele Bavariei, și familia sa are să sosescă Joi, în 7 Mai, cu tren separat la Sárvár. Suveranul va sta acolo două săptămâni, ear familia regală o lună întreagă. Comitele suprem din comitatul Vas, în fruntea unei deputațiuni, va saluta la sosire pe înalții oaspeți germani.

Reducere de prețuri. Sârbia și Italia au intrat în tratative privitoare la reducerea tarifei căilor ferate italiene pentru articolele de export ale Sârbiei.

Detectivi în trenuri. În urma deselor furturi și ale altor fapte condamnable, comise în vagoanele căilor ferate, autoritățile au hotărât, ca la trenurile accelerate și personale să călătorească totdeauna câte un detectiv, care mai ales în timpul de noapte va face câte-o revistă prin vagoane, îngrijind de siguranța publicului călător.

Nu se duc la Petersburg. Deși presa opozițională și deputații independenți au respândit săptămâni de-arândul știrea despre călătoria lor la Petersburg, frunții partidului kossuthist abea acum declară, că mergerea soților de principii în capitala rusească nu este alta, decât un product al fantaziei. — Dacă s'a renunțat la călătorie, cauza nu poate să fie altceva, decât că înșiși cei ce au plănuit-o, nu speră să obțină rezultatul dorit.

Presa și militarii. Revista „Militärische Rundschau” spune, că ministrul de război va da un ordin, prin care ofițerilor nu li se mai permite să scrie la ziare. Nici chiar în foi militare speciale nu vor mai putea publica articole, unde se fac observări critice asupra dispozițiilor luate de autoritățile militare. În astfel de foi ofițerii au să-și însemneze totdeauna cu numele articolul publicat; deoarece anonimitatea nu se potrivește, cum zice ordinul, cu caracterul ofițeresc: militarul, dacă are o părere, trebuie să o exprime pe față și să-i supoarte urmăriile.

Mijlocitorii de căsătorie. Ofițerii marei armate germane au primit un ordin secret, care li oprește să stea de vorbă și să între în legături cu mijlocitorii de căsătorie. Dacă un ofițer calcă acest ordin, imediat este înlăturat din armată. O dispoziție analogă s'a dat nu de mult și din partea unui comandant de corp al armatei noastre: li se interzice și ofițerilor noștri de a-și căuta fericirea familiară prin astfel de mijloace.

O invenție senzațională. Un american a inventat un aparat, cu ajutorul căruia, mașinile de cules din tipografia funcționează singure, în mod automat. Baza aparatului e ingenioasă. S'a făcut la Berlin experimentări cu aparatul și rezultatele obținute sunt pe deplin mulțumitoare. Un aparat de cules înlocuiește patru culegători. Lucrul de căpetenie e însă manuscrisul, care pentru a fi dat la tipar, nu mai poate fi scris cu mâna, ci cu întrebuintarea unui alt aparat, care are claviatura analogă mașinei Linotype, sau Monotype. Literile aparatului acestuia să adăncesc în hârtie, și după ce manuscrisul e gata, făcut cu acest aparat, foile de hârtie sunt puse deasupra claviaturii mașinei de cules. Cu ajutorul unui aparat electro-magnetic, foile de manuscris pun în mișcare claviatura, scoțând matrițele din magazin. Claviatura mașinei vine în atingere cu relieful mașinării, și astfel se compun matrițele. Se cere un singur lucrător la două mașini, pentru așezarea manuscrisului și scoaterea matrițelor din magazin, cum și pentru alimentarea mașinelor cu plumb: Ceeace înseamnă, că două mașini, cu un singur lucrător, pot eulege atâta, cât astăzi opt culegători de litere, fără mașină.

cari le avem, ordinațiunea ministerială în privința aceasta apare cât mai curând, astfel, că ea cu 1 Septembrie va fi pusă în aplicare.

Colecta pentru rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colecțiilor deschise în arhiepiscopie pentru adunarea de oferte benevole pe seama seminarului «Andreian» din Sibiu, supus reedificării.

Colecta preoțimei din tractul Zarand, intrată la consistoriu, a dat următorul rezultat:

	Cor.
1. Vasile Damian, prot.	200—
2. Iosif Tisu, par., Cebea	200—
3. Avram Boticiu, par., Hertegani	200—
4. Ioan Andrei, par., Cebea	200—
5. Petru Rimbaș, par., Brad	100—
6. Aron Roman, paroh Luncoiu de sus	100—
7. Ioan Birău, par., Buceș-Vulcan	100—
8. Nicolau Popp, par., Ormindea	100—
9. Miron Popoviciu, par., Mihăleni	100—
10. Andron Bogdan, par., Țerățel	100—
11. Petru Câmpian, cap., Rovine	100—
12. Nicolau Mateiu, paroh, Ribicioara de jos	100—
13. Petru Stanciu, par., Blăjeni-Sat	100—
14. Simeon Ardeu, paroh, Dupăpiatra-Valea-Porcuri	100—
15. Ioan Mateiu, par., Zdrapți	100—
16. Ioan Stănilă, paroh, Bulzeștii de jos	100—
17. Victor Uscat, par., Potingani . . .	100—
18. Ioan Câmpian, par., Rovine	100—
19. Ioan Borza, par., Dupăpiatra-Sat	100—
20. Ioan Ignaton, par., Crăciunești	100—
21. Solomon Rusu, par., Blăjeni-Criș	100—

Ulterior a contribuit din protopresbiteratul Cohalmului învățătorul Ioan Drăghiciu din Valendorf, 50 cor.

Esposul contelui Berchtold.

În fața delegațiilor, ministrul de externe al monarhiei noastre, contele Berchtold, a spus în modul următor raporturile în cari se află astăzi monarhia cu celelalte state europene:

După timpurile agitate pe cari le-am descris în ultimul meu esposu despre situația externă, s'a produs, sub influința trebuinței generale de pace, o perioadă de acalmie notabilă în raporturile internaționale, în care timp s'a desăvârșit treptat procesul de lichidare a evenimentelor istorice trecute, precum și a orientării politice care a urmat-o.

În comparație cu anul precedent, în puținele luni cari au trecut dela ultima sesiune se pot înregistra pe terenul politicii externe mult mai puține evenimente, cari ating interesele monarhiei.

Crearea unui stat albanez autonom a fost desăvârșită prin urcarea pe tron a Principelui Wilhelm. Faptul, că noul suveran a fost primit cu un entuziasm unanim și că toate marile puteri l-au salutată cu simpatie, e un semn favorabil pentru succesul înaltei sale misiuni. De asemenea constituirea unui guvern definitiv, compus din elemente albaneze, e cu totul în favoarea acestui tânăr stat. Totuși trebuie recunoscut, că situația, care nu a fost până acum lămurită în partea Epirului atribuită Albaniei, îngrijeste factorii diriguitori din Durazzo.

După cum se știe, delimitarea Albaniei de sud fusese notificată guvernului grec pe baza procesului verbal dela Florența, care i-a dat un termen pentru evacuarea treptată a teritoriului ocupat.

Printr-o notă din 21 Februarie 1914 guvernul grec a relevat, că ar fi în interes public dacă în momentul retragerii trupelor grecești s'ar lua măsurile trebuincioase spre a asigura viețile și bunurile populației autohtone; autoritatea ar trebui încredințată unei puteri legitime. Pe de altă parte Grecia cerea o rectificare de graniță: în valea dela Argirocastro în folosul Greciei, iar pe țărmul mării în folosul Albaniei. În fine guvernul grec cerea să se înlesnească mijlocul de a calma populațiunea foarte îndârjită în partea Epirului, care trebuia încorporată la Albania, dându-se asigurare, în numele Europei, că drepturile și libertățile lor au să fie garantate într-un mod satisfăcător.

Nu am întârziat să dăm în această privință la Atena, împreună cu Italia, asigurări verbale, cari au fost primite cu mulțumiri de guvernul grec, și cari l-au pus în starea de a face la cameră declarațiuni liniștitoare.

După lungi negocieri între diferitele cabinete s'a ajuns la o înțelegere în privința notei de trimis Greciei, la care cabinetul din Atena a dat asigurări, că ordinele privitoare la evacuare vor fi date numai de cât. Prin evacuarea desăvârșită a teritoriului albanez din partea trupelor grecești situația va deveni mult mai lămurită, de oare ce pe de o parte guvernul albanez va fi în stare să restabilească ordinea pe teritoriul său, și pe de altă parte răsvrății vor pierde orice iluzii despre atitudinea guvernului grec.

Delimitarea Albaniei de nord a pricinuit mai puține griji decât întărirea graniței albaneze de sud. Comisia internațională, însărcinată să stabilească la fața locului și în mod definitiv granița de nord și nord-vest, și-a reușit lucrările întrerupte în timpul iernii.

S'a părut la început, că se puteau ivi dificultăți: triburile Hoti și Gruda, cari erau atribuite Muntenegrului, amenințau că se vor opune la dominațiunea muntenegreană. Guvernul din Cetinje a trebuit să trimită trupele sale pe la granița, spre a tolătura neînțelegeri și călcările cari s'ar fi putut produce.

Am propus să se trimească o comisie de delimitare în teritoriile sus zise.

Celelalte modificări de graniță, care rezultă din tratatele de pace dela București și din Constantinopol, apar realizate în mod efectiv prin faptul, că autoritatea nouă a intrat pretutindeni în vigoare. De oarece această nouă stare de lucruri nu ține socoteală, din mai multe puncte de vedere, de condițiunile etnice existente, — această schimbare politică s'a produs fără nici un obstacol și fără urmări prea regretabile, care cum se știe, fac parte în Balcani din mijloacele acțiunii de propagandă națională. E de sperat, că acest mod de a proceda, incompatibil cu principiul etnic de stat modern nu va trece în era cea nouă, care începe în peninsula balcanică.

Cerotirea minorităților, hotărâtă de congresul din Londra, ar trebui să servească în această privință de avertisment.

Relațiunile noastre cu statele peninsulei balcanice sunt, precum s'a accentuat în ultima sesiune a delegațiilor, inspirate de cea mai mare bunăvoință pentru dezvoltarea liberă și independentă a acestor state vecine nouă. Sperăm, că opera de regenerare pașnică, la care după ultimul război, atât de sângeros și de păgubitor, ele se vor consacra, va fi favorabilă dezvoltării ulterioare a raporturilor noastre cu aceste state.

Sârbia a putut să se convingă odată mai mult în timpul crizei balcanice, că arătăm o largă condescendență dezvoltării sale, și cu toate, că recunoștința ei nu s'a arătat până acum, totuși nu ne vom îndepărta de linia noastră de conduită de a cultiva cât va fi cu putință raporturi amicale cu regatul vecin, bine înțeles salvagardând interesele noastre proprii.

În primul plan al raporturilor noastre cu Sârbia sunt negocierile începute cu guvernul din Belgrad despre chestia căilor ferate orientate. După cum se știe, societatea de exploatare a căilor ferate orientale, în care capitalul austro-ungar e în majoritate, a trimis o adresă guvernului sârb cerând ca liniile ocupate în cursul războiului balcanic să fie restituite societății, starea de război fiind terminată.

Din partea Sârbiei s'au făcut niște dificultăți, dar totuși guvernul din Belgrad se declară gata să negocieze pe această chestiune. Aceste negocieri au început în Martie trecut și sunt în curs.

Am căutat mereu să întreținem bune relațiuni cu vecinul nostru Muntenegru. Criza trecută a pricinuit, contrar dorinței noastre, câteva divergențe. Să sperăm că actualmente, când guvernul muntenegrean se arată dispus a respecta hotărârile din Londra și să cultiveze relațiuni corecte cu Albania, raporturile noastre amicale nu vor încerca nici o alterare, ba se vor desvolta tot mai mult.

Cele două alegeri legislative din Bulgaria au dat proba că cu toată deziluzia care a urmat sfârșitul crizei, Bulgaria se silăște să îndrepteze pagubele pricinuite din războiul trecut, rezultat pe care-l vom privi cu simpatie.

Bulgaria, intrând într-o eră nouă de înviere pașnică, se va sili înainte de toate să pună în valoare teritoriile dobândite pe Marea Egeică și să le developeze cultural. Sprințul nostru nu va lipsi regatului bulgar. În înțelegere cu guvernul austriac și ungar avem de gând să străgăm relațiuni noastre cu Bulgaria bazate până acum pe alte presupțiuni. Am început în această privință negocieri cu guvernul din Sofia. Cu toate că am găsit cele mai bune dispozi-

țiuni față de propunerile noastre, lucrările concrete nu au început până acum, deoarece guvernul bulgar era ocupat cu cele 2 alegeri și cu chestiunile de politică internă.

Dificultățile, cari s'au ivit între noi și guvernul grec, din cauza constituției Albaniei și mai ales din pricina delimitării graniței dela sud, nu pot să atingă relațiunile noastre amicale, bazate pe interesele comune.

Era de o mare valoare pentru mine de a vedea confirmându-se cu prilejul vizitei dlui Venizelos la Viena, în luna Februarie trecută, că la Atena bunele noastre dispozițiuni față de Grecia nu erau rău înțelese, ci bine apreciate.

De atunci am început cu guvernul grec negocieri, având de scop încheierea unui nou tratat de comerț și o convenție de navigație și de transporturi pe calea ferată. Dat fiind, că toți factorii interesați recunosc necesitatea de a regula acest complex de chestiuni economice și sunt inspirați de o bunăvoință de a ajunge la o înțelegere, putem să sperăm, că opera grea a negociatorilor va fi încoronată cu succes. (Va urma).

Revista politică.

Austro-Ungaria.

Situația în Austria. Șefii diferitelor partide reprezentate în senatul imperial din Viena au ținut zilele trecute o întrunire, în care s'a discutat chestia convocării parlamentului. S'a exprimat din toate părțile dorința, ca să înceteze cât mai curând guvernarea cu ajutorul paragrafului 14 din constituție și senatul să fie de nou convocat. Ministrul-prezident austriac, domnul Stürgkh, s'a declarat gata, într-o vorbire mai lungă, să împlinească această dorință unanimă a celor prezenți, care e și dorința sa, dar a cerut garanții, că senatul, odată convocat, va fi pus în posibilitate de a funcționa, și că Cehii nu vor mai face obstrucție. A rămas, ca Cehii și Germanii din Boemia să se consulte împreună asupra modalității convocării dietei din Boemia, și apoi să se decidă în chestia convocării senatului imperial.

România.

Disolvarea parlamentului. Marți sara s'a cetit, atât în cameră, cât și la senat, decretul prin care corpurile legislative române se declară dizolvate și se convoacă celele electorale, ca să facă alegerile pentru constituanta. Zilele de alegere sunt stabilite astfel: Colegiul prim al camerei alege în 18 Maiu, al doilea în 20 și al treilea în 22 Maiu. Delegații pentru colegiul al treilea să alege în 15 Maiu. Colegiul prim al senatului alege în 24 și al doilea în 26 Maiu, iar colegiul universitar în 28 Maiu. Noul parlament român e convocat pentru ziua de 5 Iunie v.

Străinătate.

Din Bulgaria. În camera bulgară din Sofia s'a pus în discuție propunerea făcută de mai mulți deputați, ca o anchetă parlamentară să examineze în mod amănunțit activitatea cabinetelor de mai înainte, prezidate de Gheșof și de Danev, dela începutul războiului din Balcani, până la încheierea lui, făcând raport detaliat despre cele constatate. Propunerea s'a votat. Scopul ei este constatarea vinovăției celor doi bărbați de stat numiți, pentru a putea fi dați apoi în judecată.

Din Turcia. Parlamentul turcesc s'a întrunit în sesiune ordinară în 14 Maiu în Constantinopol. Partidul tinerilor turci a ținut o adunare bine cercetată, sub conducerea ministrului de interne, stabilind în ea programul pe seama parlamentului. Se vor prezenta proiecte de lege pentru revizuirea constituției, pentru administrarea vilaetelor, pentru învățământul primar, pentru asigurarea proprietății imobiliare, un proiect de cod penal, și alte legi, necesare în urma noilor prefaceri din Turcia.

Disolvarea dumei rusești. Între guvernul și duma din Rusia există mari divergențe de păreri, devenite insuportabile. Guvernul se consideră pe sine de guvern al țării, nu al țării, deci fără răspundere în fața dumei, căreia nu-i mai recunoaște nici dreptul de interpelare, fiindcă guvernul datorează răspundere numai țării pentru faptele sale. Între deputații dumei e mare nemulțămirea pentru această răstărgere de drept constituțional și cei din opoziție amenință cu neparticiparea la ședințele dumei. Ministrul de interne rusesc s'a văzut îndemnat, în fața acestei situațiuni, să propună consiliului de miniștri disolvarea dumei, dar consiliul de miniștri a fost de părerea, că nu se simte încă necesitatea disolvării.

Lucruri neadevărate și tendențioase?

— Răspuns dlui Dr. Vasile Stan, la scrisoarea sa deschisă, în chestiunea federației însoțitorilor. —

Domnul Dr. Vasile Stan, în calitate de președinte al federației însoțitorilor nou înființată în Sibiu, îmi adresează în coloanele acestui ziar o scrisoare deschisă sub cuvânt, că în articolul „Un act pripit” apărut în Nr. 18 al „Revistei Economice” a-și fi publicat lucruri neadevărate și tendențioase la adresa acestei noue federații. Mă roagă totodată, ca „de dragul adevărului” să iau notă în proximitate Nr. al „Rev. Econ.” despre reflecțiunile, ce le face „obiectiunilor mele nedrepte”.

Să iau notă? Este de prisos. „Telegraful Român” este destul de răspândit, ca prin coloanele lui — pe cari și le-a ales însuși dl Stan — să lămurim intrucat D-Sa sau altul este îndreptățit să califice, de „lucruri neadevărate și tendențioase” cele scrise de mine.

De dragul adevărului deci fie-mi permis să răspund și eu la acest loc, punct de punct, la reflecțiunile dlui președinte.

1. Domnul Stan declară neadevărată constatarea, ce făcusem în „R. E.” că conducătorii „Reuniunii agricole” au dat naștere federației lor „în cea mai mare taină”. Iar ca dovadă spune, că pregătirile pentru înființare s'au început deja în 1910, și că despre toate acestea au raportat în darea de seamă a reuniunii pe anul 1911. Mai departe că numai criza financiară, a fost cauza, că federația nu s'a înființat atunci. Va să zică — ar zice dl Stan — V'am spus noi acum 3—4 ani că facem federală, deci ce mai vreți?

Ei bine, să-mi dea voie dl Stan să zimbesc la aceste argumente puternice ale dănsului și să-l compătinesc pentru încercarea sa, analogă cu a naivului, care voia să ducă lumină în casa fără ferestrii — cu troaca.

Adunările pentru constituirea unei instituții de interes și folos comune, în deosebi la noi, la Români, nu se anunță printre șirele unor rapoarte anuale, pe cari în treacă fie zis, azi prea puțini le cetesc, sătulă fiind lumea de clișeele, cu cari se repetă an de an aceleași lucruri!

Adunările de constituire a unor astfel de așezăminte se anunță publicului și se convoacă prin convocatorii publice și prin avizarea cinstită a tuturor oamenilor „de bine”, cum zice dl Stan, oameni cari de sigur nu se sfârșesc cu numărul celor dela „Reuniunea agricolă”. Domnul Stan și soții au avizat însă numai unele însoțiri și — poate — și pe unii prieteni „de principii”. În colo, pe nimeni! Aici în Sibiu nu nici chiar două zile înainte de adunare nu se știa de convocarea ei. Și dacă unele însoțiri — probabil nedumerite și ele — nu se adresau „Revistei Economice” după lămuriri, se putea întâmpla prea ușor, ca chiar și noi sibienii să ne fi trezit cu „îvingerea” trambitată, fără să știm, când și unde s'a dat lopta. Ba și mai mult. Când am primit cererile însoțitorilor de a le da lămuriri — era Vineri, deci numai o zi ne despărțea de adunare, — m'am dus la toată lumea să mă informez despre ce este vorba? M'am dus la „Asociațiunea”, la „Albina”, la „Solidaritate” și pretutindeni unde credeam, că se pot găsi oameni în poziție de a mă informa și m'am adresat chiar și la dl Tordășianu, tovarășul dlui Stan, și nimeni, nici chiar dl Tordășianu, nu a putut să-mi dea nici o deslășire! Ei bine, Vă întreb acum, de președinte, n'am fost eu îndreptățit să susțin, că ați lucrat „în cea mai mare taină”? Și nu este o rară îndrăzneală din partea D-tale, și a soților D-tale, cari știți bine toate acestea, să mă acuzați că susțin neadevăruri? Cine le susține? Ei ori Dvoastră?

Dar că dl Stan și soții n'ar fi lucrat în taină, nu-i scutește nici afirmația că numai criza financiară i-a împiedecat de a nu realiza atunci federală, adecă la 1910 și 1911. Nu, pentru că atunci — Te rog să-mi crezi de Stan — nici nu era criza. Criza a început numai în Noemvrie 1911 și se menține și azi și pentru noi și — desigur — și pentru Dr. Din punct de vedere al crizei nici acum nu era justificată înființarea a nici un fel de instituțiuni economice. V'ați grăbit însă și încă „în taină”. De ce? Mă rog puțin răbdare.

2. Se supără dl Stan, că „am contestat” competența conducătorilor „Reun. agricole” să pună bezi federalei, competența acelei reuniuni — zice dănsul — care a înființat direct și „indirect” aproape toate însoțirile de seamă, ce avem și care reuniune nu este subvenționată anume spre acest scop.

Da, am contestat, pentru că am învingerea, că nu sunteți pregătiți pentru un astfel de lucru de specialitate, și pentru că este o enormă distanță dela A. Brote până la D.V. Iar azi contestez îndoit această competență și pentru faptul, că împerejurările nebulose, în care s'a căutat să se dea ființă federalei și aluzia fină, nelipsită nici

de oarecare invidie, aluzie, ce se face și acum și s'a făcut cu al alte ocazii la „subvenții”, mă îndreptățesc să susțin că dăgii nu numai nu sunt competenți, dar la noi, Românii prin acestea și-au pierdut ori și ce drept să-și însușească conducerea unui astfel de așezământ.

3. Susține mai încolo dnu Stan, că spun isărăși un neadevăr, când am z'is, că conducătorii „Reun. agricole” au dat ființă federației și răspunde cu emfază, că nu conducătorii, ci delegații însoțitorilor și unii particulari cu dragoste către însoțitorii „au concretizat vechia dorință a însoțitorilor”. Povestea cu „delegații” să o lăsam încurcată, căci de sigur nici Dvoastră nu o înțelegi tocmai literal, dle Stan. Cred însă și o știam și fără să o recunoașteți, că ființa i-au dat unii particulari cu dragoste, pentru însoțitorii și încă ce mai dragoste, dle prezident?! Aceștia sunt întemeietorii, pe cari, Vă asigur nu-i va învidia nimeni dacă sunt de credință „că pasul lor hotărât” — și lipit adaug eu — este o învingere, care va fi cu atât mai strălucită cu cât i se îndârjesc contrarii. Ce contrarii? Ai cui, dle prezident? Ai cooperativilor? În nici un caz! Nu cumva contrariul procedurii Dv. pripite, ați voi să-i ziceți și contrar al cooperativilor? Prea pretențioși, dle prezident!

4. Vă opriți mai departe la aserțiunea mea, că ați lucrat cu ocolirea intenționată a tuturor factorilor, cari puteau fi de folos unei acțiuni cu adevărat serioase pentru înființarea unei federații. Numiți aserțiunea aceasta o acuză, ce sună dodonic, și mă întrebați cu naivitate prefăcută, cari sunt factorii ocoliiți?

Nu-i știți? Vii spun bucuros. Este *pressa noastră*, cu ocolirea căreia nu este permis să se facă la noi nici un așezământ, cu pretenții de a îmbrățișa cauze publice. Este *pressa aceea*, prin care ați buclimat neîncrețat învingerile Dvoastre și care de sigur V'ar fi publicat — fără cheltuială — și o modestă convocare. Iar aici în Sibiu factorii ocoliiți sunt: „Asociațiunea” și instituțiile noastre economice, cari au nu numai dreptul, ci și datorința, de a participa la acțiuni de interes economic obștești!

Aceștia sunt factorii ocoliiți de Dv. și dacă voii, mai pot adăuga și comisiunea cooperativă a „Asociațiunii”, căreia însă îi faceți onorul de a o aminti, dar nu pentru că ați fi avizat-o despre adunarea convocată de Dv. ci pentru că în urmă imprudenții unor membrii ai ei, de a merge nechemat la adunare și a se certa cu Dv. acolo, — Vă vine bine să Vă scuțiți cu spatele ei.

Ziceți că din 9 membrii ai comisiunii cooperative a „Asociațiunii” au luat parte la adunarea Dv. de constituire (5 majoritatea), iar 3 iscăind declarații de participare ca membrii au fost aleși, parte în consiliul de control, parte de administrație. Ciudată stilizare! Câți voii adevărat să ziceți că au fost? Opt sau cinci? Am impresie, că ați dori să puteți arăta opt, pe când știu că de fapt au fost numai cinci. O stilizare mai clară, de sigur n'ar fi stricat!

După informațiile demne de credință, ce am, participarea celor 5 membrii din comisiunea cooperativă a „Asociațiunii” s'a făcut în împrejurări foarte curioase. Unii au participat — se zice — în bună credință că Dv. sunteți înțeleși cu aceasta comisiune, iar alții au participat hotărât contra dorinții și voinții D-V. și ați fi fost prea bucuroși dacă nu participau. Dovadă, că acolo în adunare, precum mi s'a spus, V'ati cam certat; iar după adunare se vorbea între participanți, că ați dat afară pe cei dela „Asociațiune”.

Lămurirea acestei chestii uni — a participării membrilor din comisiunea cooperativă a „Asoc.” — ar arăta în mod neîndoios, motivele pentru cari ați convocat cu atâta grabă și în modul știut, adunarea de constituire a federației. Să Vă spun eu aceste motive? Cred că le știți! Nu cumva s'au ivit și greutăți la împărțirea prealabilă a unor posturi? Mulți cred — și nu fără temei — că în răspunsul acestei întrebări este a se căuta adevărata cauză a grabei D-V. cu înființarea!

Mai spuneți, că doi dintre membrii comisiunii cooperative sunt aleși la federația D-V. Sunt dl Dr. Lucian Borcea, acela, care, afirmativ, a fost indus în eroare, și care, dacă așa este, de sigur va ști, ce să facă; și dl Nicolae Iancu, conferențiarul nostru cooperativ dela „Asociațiune”. Ei bine, mărturisesc, că pe acesta din urmă nu-l înțeleg. Vineri, înainte de adunare se căină și el împreună cu alții că nu știe nimic, și acum se dovedește, că a subscris și cuote la federația D-V. Nu cumva le a tot subscris, pe atunci pe când dlui O. Tăslăuanu i-ați denegat subscrierea pe motiv că „lista era deja încheiată”? O lămurire din partea dlui Iancu la tot cazul se impune!

De dl Victor Tordășianu, ca membru al comisiunii cooperative, nu mai vorbesc.

5. Vă supărați foc, dle prezident Stan, că am cutezat să susțin, că „persoanele puse în fruntea federației D-V. nu oferă garanțiile necesare existenței, dezvoltării și prosperării unui astfel de așezământ”.

Numiți aceasta o insultă, pe care o respingeți cu indignare. Ba sunteți nițel și diplomat, dle prezident. Vă faceți apărătorul tuturor intelectualilor și dela orașe și dela sate (afară poate de noi cești de pela bănci) — ca și când opiniunea mea ar fi o insultă pentru toată lumea. Pare că voii cu ori-ca preț să sugerați oamenilor ideea că aserțiunea mea de fapt ar fi o insultă. În realitate nu este! Este o apreciere individuală, pe care o susțin și acum, căci ori cât de mult apreciez moralitatea și cinstea D-tale și a colegilor D-tale dela federație, moralitate și cinste de cari a fost departe de mine gândul a mă atinge și pe cari Dv le credeți, în temeiul ambiției, ce Vă stăpânește, singure, suficiente pentru prosperarea însoțitorilor — am convingerea, întemeiată pe experiență, că mai este necesitate și de alte înasuri și mijloace. Între altele și aceea de a merge și în astfel de chestiuni totdeauna pe drumuri oable; apoi: cunoștințe de specialitate și experiențe în afaceri financiare economice, pricepere și în chestii de tehnică financiară și nu în ultima linie — și de capital. În cazul de față, dați-mi voie să repet că drumurile urmate de Dv. pu'esu fi și mai oable și că în ușirile și mijloacele, de cari amintesc, nu cred că Vă închipuiți că le aveți — cum ziceți D-v. — „în măsură suficientă”. Probabil n'ar vi le va întregi nici frunțașul capitalist, cu care încheiați lista consiliului Dv. de administrație.

De încheiere țin să constat și la caz de nevoie sunt gata să și dovedesc, că „Revista Economică”, în trecutul ei de 16 ani, a știut să-și facă datorința totdeauna la timp și la loc potrivit, față de ori ce acțiune financiară-economică justificată și sinceră și asigur pe ori și cine, că și federația D-V. dacă se făcea cum ar fi fost cu cale, n'ar fi avut sprijinitor mai bun și mai însuflețit, decât organul de publicitate, ce am cinstea să conduc.

Sibiu, 6 Mai n. 1914.

Constantin Popp
redactorul „Revistei Economice”

NOUȚĂȚI.

Predică în catedrală. Duminecă în 10 Maiu va predica în catedrala din Sibiu dl Dr. Ioan Broșu despre textul: „Oile mele ascultă glasul meu și eu le cunosc și ele-mi urmează”. (Ioan cap. 10 v. 27.)

Esamene pentru alegători. În Sibiu, la magistratul orașenesc, se încep în 19 Maiu n. c. esamenele cu cei ce vreau să arate, că știu celi și scrie, pentru a fi luați apoi în listele electorale. Esamenele se pot face și în limba română. Cei interesați să se aprobe d'n vreme la dl prim-notar Dr. Goritz, dela care se pot lua informațiunile necesare.

Orele de oficiu la «Albina» Centrală în Sibiu se țin cu începere de Luni, 11 Mai a. c., și până la alte dispoziții, dela 7—1 p. m.

Advocat nou. Domnul Dr. Iulian Andreiu Domșa anunță, că și a deschis cancelaria advocațională în Zelau (Zilah).

Primarul orașului Fiume. Sâmbătă s'a făcut noua alegere de primar în Fiume. După ce Zanella a declarat, că neîntărind Maiestatea Sa, Monahul, alegerea sa de primar, nu mai candidază și a doua oară, reprezentanța comunală a ales primar al orașului Fiume pe Francisc Corossac, mare aderent al lui Zanella.

Desvelirea bustului lui Ioan Russu Șirian. Duminecă s'a făcut în Șiria (comit. Aradului) desvelirea bustului lui Ioan Russu Șirianu. După sfânta liturgie, s'a celebrat parastas în biserica din Șiria, s'a sfințit bustul așezat nu departe de biserică, apoi au rostit vorbiri domni Dr. Stefan C. Pop, deputat dietal și V. Goldis. A urmat banchetul și seara concertul dat de reuniunea femeilor române.

Pentru flota națională Prin subscrieri și pe listele trimise de comitetul flotei naționale române, cum se scrie din București, s'au adunat până acum două milioane 700-000 de lei.

Vizită de studenți. Ministrul de externe român este înștiințat, că studenții turci din Constantinopol, în număr cam de o sută, vor veni în capitala română pentru a înalțarea vizita studenților bucureșteni făcută la Paști în Constantinopol. Studenții turci vor fi de față la serbările dela 10 Mai; apoi au să meargă la Iași, la Sinaia și la Curtea de Argeș. Autoritățile școlare vor lua măsurile, ca studenții dela Constantinopol să fie cât mai bine primiți în țara românească.

Nou arhiepiscop. Monitorul oficial de Duminecă anunță că Maiestatea Sa Monarhul a numit arhiepiscop la Caloce pe episcopul dela Győr, Dr. Leopold Várady.

Pedeapsă redusă. Redactorul responsabil dela *Foia Poporului* din Sibiu, dl Nicolae Bratu fusese condamnat de curtea cu jurati din Cluj la opt luni de închisoare și 600 coroane amendă pentru un articol publicat sub titlu „Macedonia ungurească”. Curia din Budapesta, în urma apelului înaintat de acuzat, a redus pedeapsa aceasta la trei luni închisoare de stat.

Schimbări la un ziar. În redacția marului ziar *Figaro*, după asasinarea redactorului Calmette, s'au făcut esențiale schimbări. Șefii redactorii au fost numiți cunoscuții scriitori Alfred Capus și Robert de Flers. Societatea editoare a ziarului s'a transformat în societate pe acții. În felul acesta acționarii vor avea totdeauna drept să controleze conducerea ziarului din orice punct de vedere.

Mersul de vară al tramvaiului electric Cu z'ua de 1 Mai 1914, tramvaiul electric al Sibiului circulează în modul următor: 1. Pe linia Gară-Școala de cadeti primul vagon pleacă dela gară la 6 15 dimineața, ear ultimul la 8 30 seara. 2. Pe linia Gară-Piața lemnelor primul vagon pleacă la 6 30 dimineața, ultimul la 8 15 seara. 3. Pe linia către Dumbravă cel dintâi vagon (direct) dela gară pleacă la 6 45 dimineața, cel d'n urmă la 8 seara. Se întoarce din Dumbravă cam la 8 20 seara; vagoane directe circulează înainte de amezii tot la 24 de minute (tot al patrulnea vagon), după amezii tot la 18 minute (tot al treilea vagon). Trenurile de seară dela Viț (8 46), dela Copsa (8 56) și Făgăraș (9. 50), ear în zile de Dumineci sau sărbători și trenul dela Turnu-Roșu (10 27) vor fi totdeauna așteptate de câte un vagon al tramvaiului electric.

Femeie în fruntea unui muzeu. În Colonia a reposat profesorul Fischer, care a fost directorul muzeului artistic oriental din acel oraș. În locul său a fost numita soția sa, văduva Fischer, care la organizarea muzeului fusese un însuflețit tovarăș de muncă al răposatului.

Unde se duc banii? Consiliul administrativ al casei de joc dela Monte Carlo s'a întrunit pentru a constata câștigul realizat în sezonul anului trecut. Profitul brut al casei de joc a atins suma formidabilă de 47 milioane de franci. Un ziar d'n Berlin scrie, că din suma aceasta ar fi bani nemțești nu mai puțin de 35 milioane, cu alte cuvinte atâta au pierdut la Monte Carlo jucătorii din Germania. Socoteala, foarte aproximativă, este alcătuită după numărul persoanelor germane, care au stat în hotelurile dela Riviera și au avut bilete de intrare la casa de joc. Afacerile băncii merg atât de splendid, încât consiliul de administrație a cerut autorităților din Monaco să-i permită, ca în etajul prim al palatului să deschidă mai multe sale nouă de joc, nefiind destul de încăpătoare salele vechi.

Salonul de primăvară. Cu festivitățile obișnuite s'a deschis la Paris expoziția de primăvară, organizată sub numele *Salonul artiștilor*. Sunt expuse, cu prilejul acesta, șase mii cinci sute de lucrări, între care se găsește peste patru mii de tablouri.

Petrecere școlară se ține în 10 Maiu n. c. în comuna Măgoaja, cu cântări, declamări și teatru. Se va ținea în curtea, eventual în sala școlii. Se vor juca și jocurile naționale Călușeru', Bătuta și Romana.

La fondul Dr. Petru Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la mersii, au mai dăruit: Ioan Neagoe, paroh (Stremț), Dr. Ghiță Măcelariu, avocat (Merecurea), Iacob Manoilă, notar (Topârcea), Dr. Vasile Stan, prof. semin., Emil Gheseja, paroh (Palos), Constantin Grama, contabil însoț. Raiffeisen (Răușor), Mateiu Nicoară, paroh (Rucăr), Alexandru Popa, paroh (Lissa), Toma Stanciu, paroh (Agârbici), câte 50 bani; Teodor Trife, dir. școl. (Pianul inf), Zăharie Coman, v. prez. însoț. Raiffeisen (Hașfa'ău), Chirion Șerban, cassarul însoț. Raiffeisen (Săsașu), Ion M. hu, inv. (Soala), George Simplăcean, cassarul însoț. Raiffeisen (Cornăți), câte 20 bani; Nicolae Stoica, prez. însoț. Raiffeisen (Răchita), Ion Alexandru, cassarul însoț. Raiffeisen (Ilimbav), câte 40 bani; Romul Platoș, prez. însoț. Raiffeisen (Turnișor), 25 bani; George Barescu prez. însoț. Raiffeisen (Comana sup.), 45 bani; Nicolae Vidrighin, membru în direcțiunea centralei însoțitorilor „Infrățirea” și Patriciu Curea, paroh (Ocna), câte 1 cor. și Dr. Valer Moldovan, avocat (Turds), 2 cor. Starea fondului cor. 1,632.87. Pentru prinos aduce calde mulțumiri, în numele „Reuniunii socialilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu, prezident.

Reuniunea română de muzică din Sibiu va cânta Duminecă în 17 Maiu st. n. a. c. în sa' a dela Gesellschaftshaus, cu prilejul împlinirii unui secol dela nașterea neîntrecutului compozitor G. Verdi, celebrul re-quiem al acestuia. Concertul acesta, la care și-au oferit concursul mai mulți cântăreți de seamă promise a fi una dintre cele mai strălucite manifestații artistice din acest an. Compoziția admirabilă pe care genialul măestru al muzicii a scris-o, aduce impresionat fiind de moartea poetului Manzoni poartă toate notele caracteristice ale nemuritorului compozist italian. Concertul se va începe la 8 ore seara. Prețul locurilor: Loge 10 cor., Locul I, șirul I—V, 4 cor., șirul V—X 3 cor., șirul X—XVII 2 cor., XVII—XXIV cor. 1-50. Loc de stat 1-20 pentru studenți 60 fl. Biletele se vând începând de Luni în 11 Maiu st. n. la librăria arhidiecezană și librăria Mihaelis (St. Cismădiei) ear seara la cassa.

Regulament. În considerare că reprezentanțele de cinematograf influențează păgubitor asupra dezvoltării morale a copiilor, comitatul Albei regale a pregătit un regulament de cuprinsul următor: Copiii, cari n'au împlinit etatea de 15 ani, — fără supravegherea învățătorilor sau a părinților sunt opriti să cerceteze cinematograful. Cu supravegherea și însoțirea mai marilor, copiii pot cerceta reprezentațiile cinematografice numai în cazul când sunt întocmite anume pentru tinerimea școlară. Proprietarul sau conducătorul teatrului cinematografic este îndatorat a îndepărta pe minorii, cari în contra opiniei totuși ar veni la acest teatru. Cei ce se fac vinovați de călcarea măsurilor luate, se pedepsesc cu o amendă până la o sută de coroane, ear la a doua pedeapsă li se dictează amendă și închisoare până la cinci zile.

Întoarcerea lui Roosevelt. După o călătorie de mai multe luni în ținuturile neumblate ale Braziliei, Roosevelt cu ceata sa va sosi în curând la Newyok. Expediția a avut nespus de suferit în drumul său primejdios, dar și interesant în același timp. În curs de o lună exploratorii abea au găsit ceva de mâncare, străbătând codrii deși, apoi locuri mociloase cu sute și mii de crocodili. Noaptele erau tulburate de atacurile animalelor sălbatice. În tot cursul drumului n'au z'rit decât rare ori ființe omenești. Roosevelt spune, că Brazilia este atât de bogată în comori ascunse, încât prin o cultură viitoare ea ar putea întrece cu mult Statele unite. Lumea științifică din Newyok așteaptă cu mare interes un raport amănunțit despre cercetările fostului președinte republican.

Prezență de spirit. Școalele din Newyok au făcut experimente cu un nou obiect de studiu, al cărui scop este să învețe tinerimea cum să lucreze în cazuri de pericol. Experimentările au reușit atâta de bine, încât noul obiect de învățământ are să se introducă nu numai în institutele Statelor unite, ci și în școalele d'n Anglia. Instrucțiunea este mai mult practică, decât teoretică. Eată un exemplu: În curtea școlii stă un autobus; învățătorul face să se urce în el atâți copii, câți pot încăpea. Problema școlarilor este, ca îndată ce răsună semnalul de alarmă al învățătorului, să părăsească trăsura repede, în ordine, fără șgomot, fără frică și fără să se îmbulzească unul pe altul. Copiii sunt deprinși să-și păstreze prezența de spirit în orice aglomerație. Li se arată, cum au să se poarte în cazuri de incendii, precum și la accidente de tren sau la nenorociri pe mare. Li se fac cunoscute elementele primului ajutor pentru asemenea împrejurări. Practicii americani, la introducerea amintitului obiect de învățământ, au fost conduși de ideea, că pe lângă o educație corespunzătoare se poate preveni panica atât de deasă, care de obicei face mai multe jertfe, decât înșagă nenorocirea. Ear spaima neașteptată și fără temei nici nu se poate învinge prin altceva, decât numai prin prezență de spirit.

Intrunire agricolă în Ludoșul mare.

(Invitare.)

Vestim obștea noastră, că Duminecă, la 10 Maiu n. c., vom ținea în localitățile școlii din frunțașă comună *Ludoșul mare* o

Intrunire agricolă,

la care se va vorbi despre însemnătatea și foloasele stupăritului, despre cultura viilor și despre însemnătatea tovarășilor de tot soiul.

Sunt invitați toți membrii Reuniunii și iubitorii de înaintare ai poporului muncitor. Sibiu, 27 Aprilie 1914.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”:

Pant. Lucuța
president.

Vic. Tordășianu
secretar.

Mersul trenurilor in Sibiu.

Dela 1 Maiu până la 1 Octombrie 1914.

I. Sosire.

Dela *Copşa mică* (Kiskapus): La orele 3:53 noaptea, 7:12 dimineața, 11:29 n. de a., 5:45 d. a. și 8:56 seara.

Dela *Oena* (Vizakna): (Din 15 Maiu până la 15 Septembrie) 10:15 dim., 3:17 d. a., 7:19 seara și 10:48 noaptea.

Dela *Vințul de jos* (Alvincz): 6:40 dim., 11:39 n. de a., 4:29 d. a. și 8:46 seara.

Dela *Făgăraș* (Fogaras): 7:16 dim., 12:27 d. a. și 9:50 seara.

Dela *Turnu-roșu* (Verestorony): 11:50 n. de a., 3:37 d. a. și 10:27 noaptea.

Dela *Agnita* (Szentagota): 6:43 dim., 12:55 d. a. și 7 ore seara.

Dela *Cisnădie* (Nagydisznó): 7 ore dim., 1:18 și 3:22 d. a., 8:03 seara (până la 15 Septembrie, în Dumineci și sărbători) și 10:54 noaptea.

II. Plecare.

La *Copşa mică* (Kiskapus): 7:27 dim., 1 d. a., 5:01 d. a., 7:20 seara și 11:04 noaptea.

La *Oena* (Vizakna): (Din 15 Maiu până la 15 Septembrie) 8:55 dim., 2 ore și 3:30 d. a. și 9:08 seara.

La *Vințul de jos* (Alvincz): 3:05 noaptea, 7:37 dim., 10:35 n. de a. și 4:51 d. a.

La *Făgăraș* (Fogaras): 4:20 dim., 1:42 d. a. și 5:55 d. a.

La *Turnu-roșu* (Verestorony): 4:06 dim., 12:56 d. a. și 4:42 d. a.

La *Agnita* (Szentagota): 3:40 noaptea, 7:43 dim. și 3:38 d. a.

Lu *Cisnădie* (Nagydisznó): 5:21 și 7:30 dim., 1:29 d. a., 3:56 d. a. (până la 15 Septembrie, în Dumineci și sărbători) și 9:23 seara.

Nr. 408/1914 protopresb. (461) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Stoiceni** din tractul Cetății-de-peatră se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. de congruă.

Concurenții, — dela cari se pretinde coalificație și de VIII cl. gimn., — să-și înainteze petițiile cu documentele trebuincioase subsemnatului oficiu și cu prealabilă închevițare, să se prezinte în biserică, în termenul deschis.

Lăpușul-unguresc, la 14/27 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră” în conțelegere cu comitetul parohial din Stoiceni.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 174/1914. (462) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei a II-a de clasă primă din Pianul de sus, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt celea fiesionate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții să-și aștearnă cererile în struite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial, și în conformitate cu dispoziții regulamentului pentru parohii să se prezenteze în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 8 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medean
protopresbiter.

Anunț de licitațiune.

Zidirea bisericeii noi în parohia filie gr.-ort. rom. **Sântuhalm** se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă, care se va ținea în 4 17 Maiu a. c. la orele 10 a. m. Vadiul de 10% după suma preliminarului de 19 000 cor. e obligator. Planul și preliminarul de speș și condițiile se pot vedea la oficiul parohial.

Sântuhalm, la 20 Aprilie 1914.

G. Popovici **Ioan Pecurari**
paroh ort., preș. (460) 1-1 epitrop.

Nr. 231/1914 protop. (463) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. **Biertan** (Berethalom), din protopresbiteratul Mediașului, în sensul ven. ort. consist. dato 4 Martie a. c. Nr. 2364 bis. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fiesionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Competenții au a-și așterne cererile în struite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și după prealabilă închevițare să se prezinte în parohie pentru a cânta, cuvânta, resp. a celebra.

Mediaș, la 13 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul paroh al.

Romul Mircza
protopop.



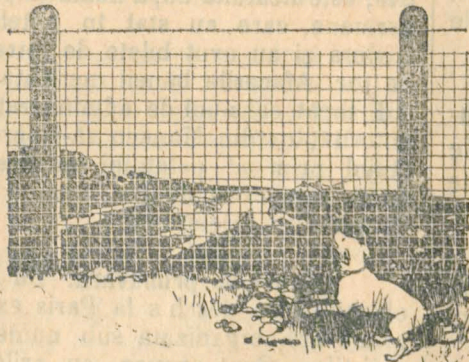
Pescariul cu stinca cea mare în spate este semnul Emulsiunii Scott adevărate și numai aceasta este făcută după rețeta Emulsiunii lui Scott.

După ce însă sunt multe imitațiuni mai mult sau mai puțin reușite, a căror pachetare seamănă cu Emulsiunea Scott cea adevărată, la cumpărare să fiți cu băgare de seamă la marca pescarului și să expediați înapoi toate imitațiunile.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne, Viena VII cu provocare la scesț ziar și primiți print'o apotecă o sticlă de probă. b) (417) 62—

Garduri colosal de ieftine.

Invențiune senzațională.



Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea în tre-**Impletituri-Hungaria**. Se face năcută a patent. mai din sâr-
mă suflă de zinc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult.

A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, fabrică de grății, impletituri și gard, de sâr-
mă. **Budapest VIII Üllői-ut 48/92.**

Serviciu ieftin, prompt și conștientios.
Catalog ilustrat gratuit și franco.

(387) 13-20

Tineră și frumoasă

vei fi și D-Ta dacă vei folosi crema și săpuul

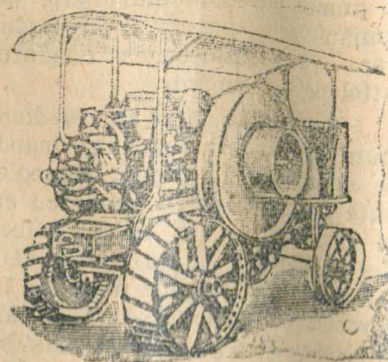
ZEIDIJJE

Un borcănuț de probă 80 fileri, borcănuț duplu Cor. 1 60, borcănuț mare aurit Cor. 2 40, săpuul 1 Cor., praș de spălat Cor. 1 50, pudra (alb, roșu, crem) 2 Cor., fleur de Roses „Zeidiije” 3 Cor., vepsea inofensivă roșie de trandafir, care se folosește de dame cu ten palid. Avantagiul e că nu se observă coloritul nenatural. — Se află în toate farmaciile, drogherii și parfumării. De mulțori premiată. Feriți-Vă de imitațiuni! Cereți descrierea pentru îngrijirea frumșetei a femeilor orientale dela firma din jos.

Singurul fabricant:

Parfumerie Orientale „Zeidiije” G. Proche
(451) Brcka, Bosnia. 3-15

Cele mai bune și sigure



motoară pentru îmblătit singur muțătoare, zdrobitoare de peatră singur muțătoare, ferestrău și mașină de crepăit singur muțătoare. Motoară de benzina, gaz sugativ și oleu brut. Aranjamente de mori. Pluguri cu motor, care se pot folosi și pentru transportare de greutate (camionagiu), precum și de îmblătit.

Kellner és Schanzer
Budapest, Kálmán-utca 3.

Rugăm numai interesatți serioși.

S'a deschis

„HOTELUL BOULEVARD”

Sub firma „Hotel Boulevard” s'a deschis nou ziditul hotel, pe cel mai frumos și mai frecventat loc al Sibiiului, colțul stradei Șaguna și Bretter promenadă, cu restaurant elegant pentru publicul voiajor, precum și din loc.

„Hotelul Boulevard” e în toate părțile sale modern și elegant aranjat și oferă un aspect admirabil peste munții Carpaților! 60 camere stau cu tot confortul dorit (conduct de apă rece și caldă), calorifer și (lift) ascensor la dispozițiunea oaspeților, autogaraș și un automobil d'istins la fiecare tren, care și pentru călătorii speciale să închiriază.

Restaurantul hotelului e elegant și plăcut aranjat sub conducerea și regia proprie a noastră.

Am pr'mit apelul la chemarea noastră, ca să servim și mai departe ca și până acuma circulațiunii crescândă a străinilor. (433) 10—

Ne vom nusi a satisface toate dorințele recerute Onor. oaspeților noștri, rugându Vă pentru binevoitorul sprigin cu

toată stima:

Haydecker & Kasper.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budaposta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

In Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurță în orice parte, în data ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (416) 41 13

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de tace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

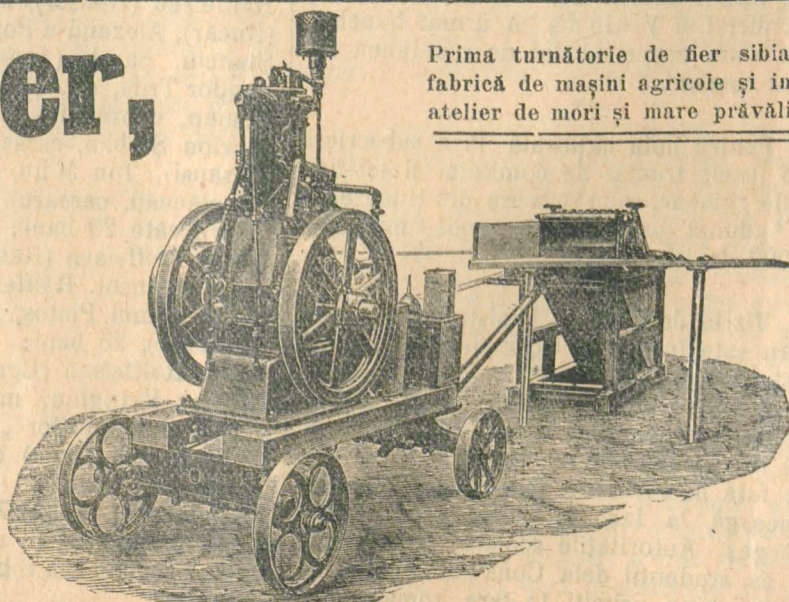


Sam. Wagner,

Atențiune!

Doritorii de-și procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de crice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lăcă, piua pentru abale (postav), tot soiul de motora e dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini, precum și Traverse, Comert, Tresie, Chei pentru ziduri, toate fierările trebuincioase la clădiri (edificării).

În bogata și bine asortata sa prăălie de fier se găseșc toate sculele pentru meseriași, fierari,



Prima turnătorie de fier sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben, Târgul făinii =Nr. 1=

tâmplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea acelu obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă. (410) 10-52

Cataloge se trimit gratis și franco.